

Māmiņām dāvā muzikālu pīrāgu

Foto - E. Gabranovs

Pavāri dara savu darbu. Bērni viennozīmīgi atzina, ka viņu māmiņas ir vislabākās pasaulē.

Edgars Gabranovs

Svētdien, Mātes dienā, Tilžas Kultūras un vēstures namā bērni un jaunieši māmiņas pārsteidza par pašizgatavotu "Kārtaino pīrāgu", turklāt katrai kārtai pievienojot arvien garšīgāku pildījumu – dejas, dzeju, dziesmas, klavierspēles priekšnesumus.

Tilžas kultūras un vēstures nama vadītāja Daiga Lukjanova mammām vēlēja labu veselību, atrast līdzsvaru starp bērnu un savām vajadzībām, pacietību, mācot bērnus gan dziesmai, gan darbam, sarāt savus lolojumus, ja tas ir nopelnīts, un pretī saņemt klusus paldies. Paldies vārdus saņēma arī piecu dēlu mamma Ligita Kudreņicka. Viņas otrā pusīte Jānis smēja, ka ir vērtīgi saņemt arī sešu vīru apsveikumus. Savukārt Ligita atjokoja, ka putras katls nepārtraukti vārās. "Gribas vēl meitu. Viena roze starp ozoliem ir, bet gribas arī liepiņu," piebilda Jānis. Viņš visām māmiņām vēl izturību, lai ģimenēs bērnu pulks ir kuplā skaitā. Velta Doļuka svētku koncertu vēroja kopā ar mazmeitu Auriku, mazdēliem Edvartu un Edvīnu, kā arī

audzumeitu Kasandru. Viņa lepojās, ka visi bērni dejos. Savukārt bērni pavēstīja, ka ir bagāti, jo viņiem ir divas vecmammās.

Klavierspēles prasmes klātesošajiem demonstrēja Karina Avotiņa, Līga Pavlova un Karīna Radjukova. Piecpadsmitgadīgā Karina, spriežot, kādai jābūt labai mammai, uzsvēra, ka saprotošai un mīļai. Sešpadsmitgadīgā Līga māmiņu Aiju raksturo kā ļoti gādīgu: "Viņai novēlu labu veselību un lai nekad nebēdātos." Sešpadsmitgadīgā Karīna Radjukova četru bērnu ģimenē ir pati jaunākā. Visas viņas trīs māsas dzīvo Anglijā. "Arī es nākamgad došos turp. Mammai Lolitai novēlu vienmēr būt priecīgai. Tāpat ceru, ka arī mamma pārcelsies uz dzīvi Anglijā," prātoja jaunieši.

D. Lukjanova koncerta "Kārtainais pīrāgs" noslēgumā vērsa uzmanību uz to, ka arī daba zina, ka siltums nāk no mammas: "Arī dabā ir atriezies siltums. Paldies visām mammām, kuras piedalījās koncertā, kuras gatavoja bērnus koncertam. Palīdzēja tik ļoti, ka pašas daudz ko neredzēja. Bez jums, mammās, nu nekādi..."

*Turpinājums 10.lpp.

Nākamajā
Vadugumā

- Skola četrkājainajiem draugiem
Suņu pastaigu laukumam – viens gads
- Par dzīvi svešumā
18 gadi, kopš dzīvo Anglijā

Kupravā notiks apmācības

Līdz 21.maijam Kupravas ciema teritorijā notiks NBS Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes apmācības. Mācību laikā novada teritorijā būs redzama karavīru pārvietošanās, kā arī tiks izmantota mācību munīcija un kaujas imitācijas līdzekļi, kas rada troksni, bet neapdraud cilvēku veselību un dzīvību. Nodarbības tiek plānotas arī diennakts tumšajā laikā. Nacionālie bruņotie spēki aicina iedzīvotājus nesatraukties un ar sapratni izturēties pret notiekošajām apmācībām.

Krāmu tirdziņš "Vēršukalnā"

18.maijā no plkst. 11.00 līdz 15.00 kultūrvēsturiskajā lauku sētā "Vēršukalns" norisināsies krāmu tirdziņš.

Īsziņas

"Vadugums" īsteno divus projektus

Sabiedrības integrācijas fonds (SIF) apstiprinājis konkursa rezultātus Mediju atbalsta fonda (MAF) programmas "Reģionālo, vietējo, diasporas mediju un sadarbības projektu atbalsta programma" konkursos. No Kultūras ministrijas budžeta piešķirtajiem līdzekļiem apstiprināti 59 projekti gandrīz 2 milj. EUR apmērā. Šogad konkursā bija vērojama liela konkurence, kopā saņemti 86 projektu pieteikumi, no kuriem apstiprināti 59 jeb 69%. "Vadugums" īsteno divus projektus – "Ja vienas durvis aizveras, citas atveras?" un "Vai ir jāatkāpjas, ja pa logu rāpjas..."

Vārds žurnālistam

Aija Socka

Aizvadītajās brīvdienās, kā liecina ieraksti sociālajos tīklos, daudziem no mums bija nervus kutinošs laiks. Vairāk, protams, hokeja cienītājiem, kur rezultātu izšķir pat sekunde laika. Pasaules čempionāts hokejā, kā zināms, vieno latviešus pasaulē, kad gandrīz ikviens kļūst par šī sporta veida zinātāju un līdzjutēju. Dažs, komentējot spēles gaitu, atzīst, ka Latvijas izlases kapteinis Kaspars Daugaviņš ar savu meistarību, ciņassparu un 'dzelzs nerviem' ir zelta vērts. Un nevar nepieņemt. Visu cieņu puīšiem, kuri cīnās par uzvaru un par Latviju. Viņi veido ne tikai hokeja vēsturi, bet arī patriotisma jūtas ikvienā, kurš jūtas piederīgs Latvijai. Viņi, nevis politiķi ar bieži vien, atvainojiet, tukšu muldēšanu, kad dažs pirms ievēlēšanas sola vienu, bet, tiekot kārotajā krēslā, *maļ* pavisam ko citu. Vai, piemēram, vienosies tauta pie televizoru ekrāniem Eiropas Parlamenta vēlēšanu laikā, kas būs pavisam drīz, tā, kā skatoties čempionātu hokejā? Domāju, ka nē, jo ikviens cilvēks novērtē to milzīgo darbu, ko sportisti iegulda treniņos un spēlēs, lai sasniegtu labus rezultātus. Un novērtē darba augļus, kas priecē spēles skatītājus. Lai arī papildlaikā iegūti vārti, tie tomēr nesa uzvaru. Ikvienam no mums un visai Latvijai. Turam ikšķus par savējiem, vērojot arī nākamās čempionāta spēles hokejā!

Latvijā

Rīgā atgriezās Dons. Dziedātājs Dons no Eurovizijas konkursa Rīgā atgriezās svētdienas vakarā, īsi pēc plkst. 23.00. "Esmu savīņots, protams," Latvijas Televīzijai sacīja lidostā sagaidītais Dons. Tur bija ieradušies vairāki desmiti Latvijas un mūziķa atbalstītāju, lai pateiktos par viņa uzstāšanos, apsveiktu un arī kopīgi nofotografētos. "Rezultāts ir cienijams – 7.vieta pusfinālā. Ne pa kādām sētas durvīm mēs iekšā neiegājām – iegājām diezgan pārliecinoši. Un tur man jāsaka paldies visiem latviešiem Eiropā, pasaulē un, protams, Latvijā, kuri bija nodevuši ziņu saviem draugiem par atbalstu Latvijai. Vienīgais, ko varu pateikt – miļš paldies!" sarunā ar Latvijas Televīziju faniem pateicās Dons. Šogad Eurovizijā uzvarēja Šveice, bet Latvija finālā ieguva 16.vietu.

Ministrijai mainīs nosaukumu. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju (VARAM) pārdēvēs par Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministriju, paredz Tiesību aktu portālā pieejamais valdības rīkojuma projekts. VARAM zaudēs nosaukumā saistību ar vidi vai dabu, taču ministrija būs vadošā valsts pārvaldes iestāde dabas aizsardzības jomā un tās nosaukuma abreviatūra paliks nemainīga.

Darbinieki ir izvēles priekšā. Balvu novada pašvaldības darbinieki nonākuši izvēles priekšā – zaudēt darbu vai samierināties ar mazāku algu, pārejot uz četru darba dienu režīmu. Domē lēš, ka pārdomās iegrimuši apmēram 30 darbinieki, bet lielākā daļa ultimātam piekrituši. Līdzīgi kā citas pašvaldības, arī Balvu novads saskāries ar finanšu krīzi. "Tāda jocīga sajūta. Pēdējā laikā braucu un pa radio klausos, ka eksperti saka, viss uzlabojas, kļūst labāk, prognozē, ka pat Latvijā vidējās algas augs. Tad te mūsu novadā viss nezin kāpēc citādi," komentēja nemateriālā kultūras mantojuma centra "Upīte" vadītājs Andris Slišāns. Viņš vēl domā, vai samierināties un piekrist Balvu novada pašvaldības piedāvājumam turpināt strādāt. Pedagogiem, sociālajiem darbiniekiem un citu atsevišķu grupu darbiniekiem uz četru darba dienu nedēļu netiek lūgts pāriet, apgalvo Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs (Latgales partija).

Higiēnas preces pieejamas bez maksas. Šomēnes divos Latvijas novados – Aizkrauklē un Balvos – tiek īstenots pilotprojekts, kura laikā skolu audzēkņiem bez maksas tiek nodrošinātas sieviešu higiēnas preces. Valstī tiek virzīta iniciatīva bezmaksas higiēnas preces ieviest visās Latvijas skolās, un pilotprojekta mērķis ir noskaidrot, kāds varētu būt aptuvenais nepieciešamo produktu daudzums un izmaksas. Izmēģinājumā iesaistīto skolu pārstāvji iniciatīvu vērtē pozitīvi.

(Ziņas no www.lsm.lv)

Īsumā

Mirkļi, kas veido dzīvi

Maijs izglītības un kultūras iestādēs sācies ar darbu, dažādiem notikumiem un svētkiem, kas dāvā prieku un pārdomu mirkļus.

Sākas eksāmenu laiks

Foto - no personīgā arhīva

Skolās, izskanot Pēdējā zvana svētkiem, ir pietuvojies zināšanu un veiksmes pārbaudes laiks – eksāmeni. Rugāju vidusskolā, kā atklāj skolotāja Ilze Dobrovojska, tradīcijas nemainās – aizvadītajā piektdienā uz eksāmenu sesijas ieskaņas pasākumu 9. un 12.klašu audzinātājas audzēkņi atveda ar īpašu glanci. "Sekoja sirsnīgs pasākums ar veiksmes vēlējumiem eksāmenu sesijā, kas sāksies 15.maijā, un maziem, miļiem pārsteigumiem 9. un 12.klasei no astotajiem un vienpadsmitajiem. Vissirsnīgāko sveicienu 12.klasei veltīja pirmklasnieki ar dziesmu "Gauži raud(a) slinki bērni", savukārt 9.klases skolēnus un skolotāju sveica 8.klase – viņi bija sarūpējuši gan simboliskas dāvanīņas, gan padomājuši par skolabiedru labsajūtu, izrotājot devītajiem klases telpu un svinīgi uzklājot pusdienu galdu," pastāstīja I.Dobrovojska.

Pedagogi piketēs Rīgā

21.maijā Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības (LIZDA) rīkotajā piketā Rīgā piedalīsies arī Balvu novada izglītības iestāžu darbinieki. Provizoriski, kā atklāj LIZDA Balvu novada arodorganizācijas priekšsēdētāja Ligita Bukovska-Pole, tie varētu būt aptuveni 40 cilvēki, lai kārtējo reizi apliecinātu savu spēku, iestātos par labāku pedagogiem profesionālo ikdienu un pieprasītu no politiķiem atbildību: "Piketa mērķis – pieprasīt turpināt solīto pedagogu darba slodzes balansēšanu visām pedagogu grupām, kā arī kategoriski nepieņemt Izglītības un zinātnes ministrijas piedāvājumam pāriet uz 40 stundu nedēļu kā pilnu darba slodzi."

Audzē garu pupu

Foto - no personīgā arhīva

Baltinavas vidusskolas sešgadīgo bērnu grupiņā izaudzēta 1,51cm gara pupa, kurai ir izveidojušās piecas pākstis. "Janvāra mēneša tēma mums bija "Audz, pupa!", kad pētījām pākšaugu sēklu daudzveidību, noskaidrojām, kas nepieciešams, lai augs pilnvērtīgi augtu. Veicām eksperimentus, stādot pupu augsnē, ieliekot ūdenī un slapjos vates diskos. Asniņu izdzina pupa, kuru iestādījām podiņā ar augsni. Izlolota, aprūpēta, un galarezultāts redzams!" priecājas skolotāja Skaidrīte Keiša. Kopā ar bērniem viņa lasīja pasaku par "Garu pupu" un gaida, kad nogatavosies pupas pākstis, lai nogaršotu darba augļus.

Gleznu izstāde Lazdukalnā

Līdz 31.maijam Lazdukalna bibliotēkā skatāma izstāde "Es esmu burve ziedu pļavā – feja citudien", kur var iepazīties ar divu talantīgu, radošu un, šķiet, ar lielu pacietību apveltītu autoru darbiem. Proti, bibliotēkas apmeklētāji var aplūkot Ilzes Šaicānes burvīgās gleznas un, pašķīrstot grāmatas, ieskatīties arī mākslinieces dzejas pasaulē, kā arī, aplūkojot krāšņos darbus, iepazīties ar Anitas Evertes vaļasprieku – kristāla gleznu veidošanu.

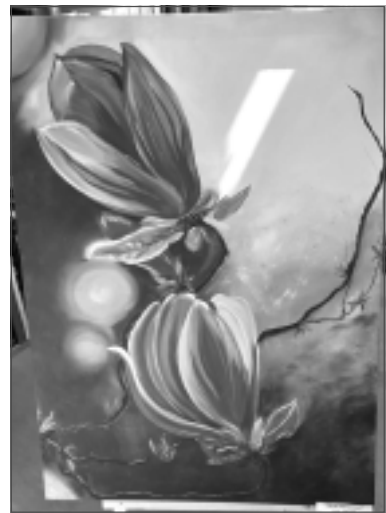

Foto - no personīgā arhīva

Iepazīst bibliotēkāres darbu

Foto - no personīgā arhīva

Tilžas bibliotēkā izzinošu nodarbību apmeklēja Tilžas pamatskolas 1., 2. un 3.klases skolēni. Bērni uzzināja par pienākumiem, kas jā dara bibliotēkai, redzēja, kā elektroniski var apkalpot lasītāju, apskatīja izliktās izstādes un katrs izveidoja savu ziedu groziņu. "Centos atbildēt uz visiem bērnu jautājumiem, piemēram, "Cik ilgi jāmacās, lai kļūtu par bibliotekāru; vai bibliotekāre grāmatas pērk par savu naudu; kā bibliotekāre var zināt, cik grāmatu ir plauktos?". Runājot par aktivitātēm, kas gaidāmas šomēnes, atgādinu, ka vēl līdz 25.maijam bērni var iesniegt savus darbus akcijai "Miļstāstiņi 4" un drīzumā ikviens varēs piedalīties lasīšanas aktivitātē "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija", jo būs pieejamas jaunās grāmatas," pastāstīja Tilžas bibliotēkas vadītāja Ilze Pugača. Ikdienā bibliotēkā var apskatīt literatūras izstādes, bet 24.maijā notiks radošā darbnīca bērniem, kurā mācīsies veidot ziedus no papīra.

Lappusi sagatavoja A.Socka

Kā vērtējat veselības ministra ieceri par katru apstrādāto zāļu recepti ieviest pakalpojuma naudu 1,50 eiro apmērā?

Viedokļi

Ļoti ceru, ka zāļu cenas izdosies samazināt

LĪGA KOZLOVSKA, 14. Saeimas deputāte, ģimenes ārste

Konkrēto veselības ministra Hosama Abu Meri ieceri jāskatās kontekstā ar visas Veselības ministrijas ieceri samazināt zāļu cenas, lai tās būtu līdzīgas kā Eiropas un abās pārējās Baltijas valstīs. Pašreiz situācija ir tāda, ka blakus valstīs kompensējami medikamenti ir aptuveni par 20% lētāki, jo viņiem ir savādāka zāļu cenu aprēķina sistēma. Zāļu cena sastāv no vairākām komponentēm. Viena ir ražotāju uzliktais uzceļojums, otra – aptiekas uzceļojums, savukārt trešā ir vēl lieltirgotavu uzceļojums. Šobrīd Veselības ministrija kopā ar Zāļu cenu aģentūru, veselības ministrijas Zāļu departamentu un profesionāļiem veic aprēķinus, kā zāļu cenas kopumā samazināt, lai

pacientiem tās būtu lētākas. Pakalpojuma nauda 1,50 eiro apmērā par katru kompensējamo medikamentu recepti, no kuras 50% segs valsts, ir viens no piedāvājumiem, lai uzlabotu situāciju un tādā veidā balstītu arī mazās lauku aptiekas.

No dažiem pacientiem dzirdētas bažas, – ja jāpērk vairāki receptu medikamenti, būs dārgi katru reizi par katru recepti maksāt apkalpošanas maksu. Taču labā ziņa ir tāda, ka jau šobrīd ar vienu recepti aptiekā var izņemt medikamentus trīs mēnešiem. Tas arī būs ietaupījums. Iepriekšējā veselības ministra laikā vairākas ārstu profesionāļu organizācijas iestājās par to, lai zāles varētu izrakstīt tikai ar oriģinālo nosaukumu, taču tad šīs zāles cilvēkiem nāktos pirkt daudz, daudz dārgāk. Taču valdība lēma, ka ārstiem būs dota iespēja pacientiem rakstīt aktīvo vielu ar starptautisko nosaukumu, kas ļautu iegādāties arī ģenērisko medikamentus par daudz lētāku cenu. Līdz ar to pacientu maciņos tiek ietaupīti vairāki miljoni eiro. Jā, šobrīd veselības ministra paustā iecere ir tikai informatīvā ziņojuma projekta stadijā, bet es ļoti ceru, ka ir veikti aprēķini un kopējais mērķis – zāļu cenu samazināšana – arī tiks panākts. Ir Veselības ministrijas dati, kas liecina, ka cilvēkiem kompensējamo zāļu cenas ir pazeminājušās tādēļ, ka viņiem nav jāpērk oriģinālie medikamenti, kas ir 3-4 reizes dārgāki. Taisnību sakot, ģenēriskās zāles nevienu mirkli nav sliktākas par oriģinālajām. Un vēl viena lieta – Latvijā zāļu tirgus nav liels un sevišķi pievilcīgs pārējiem

lielajiem ražotājiem Eiropā. Tādēļ ļoti bieži, pasūtot zāles no Eiropas kādai noteiktu pacientu grupai, viņas iznāks stipri dārgākas.

Ja veselības ministra iecere īstenosies, necietīs arī mazās lauku aptiekas. Runājot par aptiekām, Latvijā ir īpaša situācija, jo kopējais aptieku daudzums, salīdzinot ar vidējo aptieku skaitu Eiropā, mums ir par gandrīz 40% lielāks. Kādēļ tā? Atbilde vienkārša – tas ir business, konkurence starp dažādiem tīkliem. Rīgā, kur ir lielākais aptieku blīvums, redzam, ka lielajos tirdzniecību centros ir vismaz piecas aptiekas. Bet noteikumi paredz, ka aptiekai vienai no otras jāatrodas vismaz 500m attālumā. Taču šis lēmums bija pieņemts pirms vairākiem gadiem, kad aptiekas jau bija izveidojušas savus uzņēmumus. Līdz ar to Latvijā aptieku ir tik, cik ir, un katra no tām rūpējas par savu izdzīvošanu. Un lauku aptiekas svarīgas mūsu cilvēkiem, lai būtu zāļu pieejamība. Daudzi nezina, ka ir iespēja piezvanīt uz aptieku, pateikt, kādas zāles pacientam vajadzīgas, un vienas darba dienas laikā kurjers tās piegādās uz jebkuru novada pagastu tieši dzīvesvietā. Vidējā piegādes cena ir aptuveni 5 eiro. Domāju, ka pacientam pašam aizbraukt uz Balviem un nokļūt atpakaļ mājās noteikti nesanāks lētāk. Vēl ir iespēja viena pagasta iedzīvotājiem kooperēties, līdz ar to piegādes maksa sanāks vēl mazāka. Un ja kāds domā, ka arī šobrīd pacients nemaksā par katru kompensējamā medikamenta recepti, tā nav. Šobrīd šāds līdzmaksājums ar dažiem izņēmumiem par kompensējamo medika-

mentu izsniegšanu ir 0,71 cents.

Kā ģimenes ārste no pacientiem dažkārt dzirdu, ka viņi nevar atļauties nopirkt zāles, taču tie ir samērā reti gadījumi. Hroniskie pacienti zina, ka regulāra medikamentu lietošana zināmā mērā ir viņu veselības un dzīvesbūtības jautājums. Saviem pacientiem cenšos rakstīt ar atlaidēm arī depresijas zāles, jo tagad ģimenes ārstiem atļauts to darīt. Šī gada laikā Saeimā noteikti arī nolemsim, ka ģimenes ārsti varēs izrakstīt augstāka līmeņa cukura diabēta zāles, lai pacientam nav jāapmeklē endokrinologs, pie kura parasti vairākus mēnešus jāgaida rindā. Vārdu sakot, tiks paātrināts šis ceļš un pacients varēs saņemt augstāka līmeņa cukura diabēta zāles. Bet, atgriežoties pie Hosama Abu Meri ieceres par pakalpojuma maksu, domāju, ka pacientiem, pat maksājot par 0,75 centus, zāles noteikti kļūs lētākas. Tāda ir ministrijas iecere.

Fakti

♦ **Valdība 16. janvārī atbalstījusi Veselības ministrijas (VM) izstrādāto plānu, kā Latvijā uzlabot kompensējamo medikamentu un receptu zāļu pieejamību. Tas paredz, piemēram, noteikt receptu zālēm vienotu uzceļojumu veidošanas mehānismu, ieviest nosacījumus, ka to cena visās aptiekās ir vienāda, palielināt kompensējamo zāļu valsts kompensācijas apmēru, noteikt receptu zālēm samazinātu PVN likmi, aptiekām ar tirgus daļu virs 10% veidot un uzturēt sistēmu, lai sabiedrībai interneta vidē būtu pieejami zāļu krājumi aptiekā.**

♦ **Vairākas nozari pārstāvošās organizācijas VM ieceres kritizējušas, paužot, ka izmaiņas likumdošanā varētu novest pat pie 150 aptieku bankrotā.**

♦ **Lai pacientiem uzlabotu medikamentu pieejamību un samazinātu tiešos maksājumus par zālēm, valdība jau pieņēmusi, ka no 2024. gada 1. jūlija medikamentiem, kuriem noteikts 50% valsts kompensācijas apmērs, to paaugstinās līdz 75%.**

un tiks uzceļojumus tam, kam var uzlikt – uztura bagātinātājiem, bezreceptu medikamentiem. Ka tikai nesanāk tā, ka beigās dārgāks paliks viss. Taču jācer tomēr uz veselo saprātu un to, ka tiks pieņemti izsvērti un gudri lēmumi.

Viedokļus uzskatīja S.Karavoičika

Lēmums jau pēc būtības ir nepareizs

DZINTRA ZELTKALNE, "Zeltkalnes" aptiekas īpašniece Balvos

Veselības ministrs uz apstiprināšanu Saeimā virza ieceri ieviest maksu par katras receptes apstrādāšanu aptiekā. Vērtējot šo iniciatīvu, diemžēl jāsecina, ka valdība atkal visu smagumu par veselības reformu uzkrauj iedzīvotājiem, aptiekām, lieltirgotavām, aizmirstot par to, kādēļ Latvijā zāles ir dārgākas nekā Lietuvā un Igaunijā. Protams, mums medikamenti būs dārgāki, jo Latvijā PVN zālēm ir 12%, savukārt kaimiņvalstīs Lietuvā un Igaunijā – tikai 5%. Bet par PVN samazināšanu, ar ko faktiski arī vajadzētu sākt, nemaz netiek domāts un runāts. Pieņemu, ka tādām mazām aptiekām kā mēs, kuras nav iesaistījušās aptieku ķēdēs, izdzīvot kļūs arvien grūtāk. Jau šobrīd par kompensējamo zāļu izsniegšanu valsts maksā ļoti niecīgu daļu – pāris centus, taču vislielākais darbs aptiekās ir tieši ar kom-

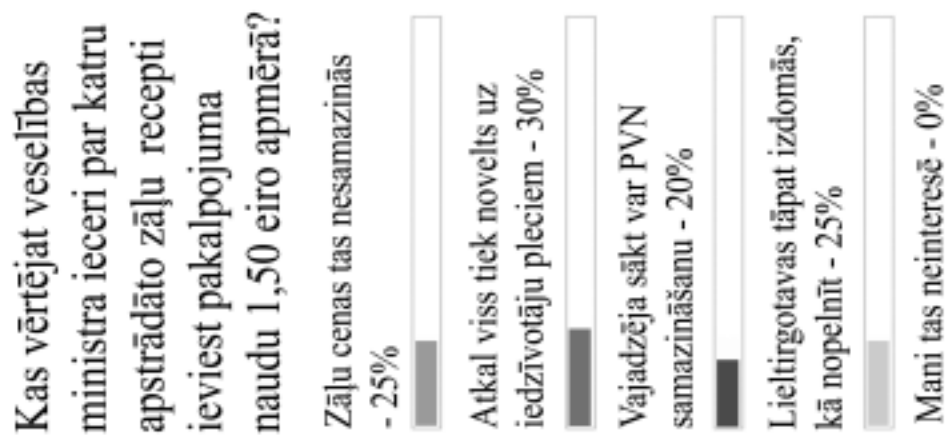
pensējamiem medikamentiem, to sagādi, uzglabāšanu, sortimenta nodrošināšanu. Satraukums manāms arī lieltirgotavu un ražotāju vidū. Latvijas Farmaceitu biedrība, Aptieku biedrība kopā ar viņiem jau veduši sarunas ar Veselības ministriju – snieguši detalizētu informāciju, kas pamatota ar skaitļiem un faktiem. Taču diemžēl nekas netiek uzklauts un sadzirdēts – sajūta, ka viss kā pret sienu.

Paredzu, ka iedzīvotāju maciņiem 0,75 centi par katru apstrādāto recepti būs ļoti liels slogs. Pašreiz ir tā, ka kompensējamās zāles cilvēkam aptiekā jāizņem visas uzreiz, nevis pa daļām. Tas rada diezgan lielas problēmas, jo ne visi var samaksāt uzreiz par trīs mēnešiem. Lai risinātu situāciju, ārsti nāk preti un izraksta vairākas receptes, lai pacientam ir iespēja izņemt medikamentus pa daļām. Sevišķi svarīgi tas ir, ja zāles dārgas un cilvēkam jāpiemaksā vairāk. Ja valdība pieņems šo lēmumu projektu, tad šis variants, visticamāk, nepastāvēs, jo būs ļoti neizdevīgi – maksāt vajadzēs par katru recepti. Bet, ja cilvēkam daudz jāpiemaksā, ne vienmēr tam var pietikt naudiņas. Neizdevīgi būs arī pacientiem, kuriem par zālēm jāpiemaksā tikai daži centi, jo nāksies šķirties vēl no 0,75 centiem par receptes apstrādāšanu. Rezultātā pāris centu vietā būs jāmaksā eiro un vairāk. Līdz ar to vēlreiz atkārtosos, ka lēmums jau saknē nepareizs – vajadzēja sākt ar PVN mazināšanu.

Ļoti bieži aptiekā no cilvēkiem dzirdam, ka vienā reizē visas izrakstītās zāles nevar izņemt. Sākumā nopērk pašas vajadzīgākās un pārējās atstāj uz mazliet vēlāku laiku. Piemēram, hronisko slimību pacientiem ārsti

nereti izraksta pat pa 10 receptēm, un visi medikamenti ir vajadzīgi. Tai pat laikā ir vēl viena aktuāla problēma – mums trūkst daudz medikamentu. Pagājušogad bija problēmas ar antibiotiku piegādi, bet šobrīd cilvēkiem nevaram nodrošināt insulīnu. Nupat saņēmām kārtējo sūtījumu – pasūtījām 10 iepakojumus, bet saņēmām tikai vienu. Vairāk nav. Bet tās ir zāles, no kurām atkarīga cilvēka dzīvība.

Cilvēki, protams, meklē dažādus ceļus, kā ietaupīt un nopirkt medikamentus lētāk. Tagad, kad darbojas pārrobežu likums, tie, kuri dzīvo tuvāk Lietuvas vai Igaunijas robežai, izmanto iespēju un brauc pirkt medikamentus uz kaimiņvalstīm. Tas sanāk krietni izdevīgāk. Taču mūsu aptiekām, kuras atrodas robežas tuvumā, par labu tas noteikti nenāk – izdzīvot kļūst arvien problemātiskāk, jo ar zaudējumiem neviens nevar strādāt. Pastāv bažas, ka arī lieltirgotavas nestrādās ar minus zīmī. Tās nevarēs nopelnīt ar receptu zālēm

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā www.vaduguns.lv

Saruna ar skolotāju

“Lielpilsētu steiga mani nevilina...”

Aija Socka

“Strādāt par skolotāju gribēju jau kopš bērnības, kad vecmāmiņai liku rakstīt diktātus un kad ar māsicām spēlējām skolu,” atklāj Rugāju vidusskolas un Balvu Valsts ģimnāzijas skolotāja, mazpulka vadītāja LAURA SAULĪTE.

Jums tāds pozitīvs un gaišs uzvārds. No kurienes tas cēlies? Vai skolā vienmēr izdodas būt smaidošai un saulainai?

– Nekad līdz šim tā īpaši nebiju aizdomājusies par uzvārda izcelsmi, gribētos teikt, ka izcelsme viennozīmīgi jāsaista ar debesīm. Zinu tikai to, ka vecvectēvs cēlies no Jelgavas puses, vectēvs no Meirāniem ieprecējies Latgalē, tā esmu šādu uzvārdu ieguvusi. Balvos nav izdevies sastapt vēl kādu ģimeni ar šādu uzvārdu. Skolā, protams, cenšos būt saulaina, bet ar garastāvokli ir tāpat kā ar laikapstākļiem, vienmēr jau nevar būt pozitīva un smaidoša, reizēm gadās, ka mākonis aiziet priekšā saulei. Skaidrs ir tikai tas, ka uzvārdu gan kolēģi, gan skolēni bēdīgā intonācijā nevar izrunāt, līdz ar to gribas smaidīt.

Kā izdodas savienot darbu divās skolās?

– Kopš 2014.gada par savu darbavietu saucu Rugāju vidusskolu, iesākumā biju pirmsskolas skolotāja, jau apmēram četrus gadus mācu ķīmiju. No 2018.gada strādāju Balvu Valsts ģimnāzijā par ģeogrāfijas un sociālo zinību skolotāju. Pašlaik domāju, ka ļoti veiksmīgi izdodas savienot darbu abās skolās. Ja paskatās, tad visās skolās ir kolēģi, kas strādā vairākās skolās, tas atkarīgs no mācību priekšmetu specifikas (stundu skaita nedēļā). Protams, reizēm ir arī izaicinājums, jo jābūt abās skolās vienā dienā, bet kolēģi ir saprotoši, varam atrast kompromisu.

Ķīmija un ģeogrāfija – apzināta izvēle vai nejaušība? Kas ķīmijā ir tāds, kas uzrunā, un vai izdodas ieinteresēt skolēnus?

– Man bija burvīgas klases audzinātājas Astrīda Circene un Inese Feldmane, kurām gribējās līdzināties izaugot. Skolas laikā ļoti patika ģeogrāfija, ko skolā mācīja skolotājs Ivars Vītols, tāpat labi padevās ķīmija, ko Rugājos mācīja skolotāja Velta Učelniece, tāpēc pēc vidusskolas bija skaidra vizija – būšu skolotāja. Ģeogrāfija bija apzināta izvēle, bet ķīmija manā dzīvē drīzāk bija apzināta nejaušība. Vienkārši apstākļi tā sakrita, ka bija iespēja paplašināt zināšanas, un šis bija eksakts priekšmets, kam bija jau laba pamatbāze.

Ar ko pašlaik ķīmijas mācību stundas atšķiras no tām, ko savulaik pati apmeklējāt kā skolniece?

– Man gribētos teikt, ka šis ir viens no mācību priekšmetiem, ko kompetenču pieeja nav pilnībā pārvērtusi. Ir tēmas, kurām jāvelta ilgāks laiks, ir kādi apvienoti temati, bet pamats jau tāpat ir nemainīgs. Joprojām skolēniem ir jābūt izpratnei par ķīmiskiem procesiem, ķīmisko elementu periodisko tabulu, organisko ķīmiju. Mainījušies ir tikai uzsvāri, bet bāze ir ļoti līdzīga tam, ko mācījos skolas laikā.

Vai skolēnu sasniegumi, gūstot panākumus ķīmijas olimpiādēs, rada gandarījuma sajūtu?

– Protams, rada. Pēc šāda sasnieguma ir daudz lielāks prieks doties uz darbu. Panākuma atslēga slēpās Rugāju vidusskolas 9.klases skolniekā Eduardā Krilovā pašā (viņš ieguva 1.vietu novada ķīmijas olimpiādē), – ar tik apdāvinātu jaunieta vienmēr ir patīkami strādāt. Viņam prognozēju spožu nākotni. Vecumdienās varēšu lepoties, ka Eduards bija mans skolēns.

Ar ko jums ir tuvi Rugāji? Vai pieļaujāt, ka kādreiz varētu mainīt dzīvesvietu?

– Piederība ir vienkārši būšana šeit un tagad. Rugājos esmu visu dzīvi dzīvojuši, mācījusies Rugāju vidusskolā, strādāju Rugāju vidusskolā, līdz ar to esmu burtiski saaugusi ar šo vietu. Rugāji ir manas mājas. Šeit ir tie ideāli, uz kuriem vēlos tiekties. Pašlaik lielpilsētu steiga mani nevilina, labprātāk izbaudu Rugāju mieru.

Vai skolēni ir motivēti apgūt zināšanas? Kā izdodas panākt, lai, piemēram, ieinteresētu pārzināt ķīmisko elementu periodisko tabulu?

– Vienā seminārā dzirdēju, ka motivācija ir dabiska vēlme iepazīt pasauli. Šiem vārdiem pilnīgi piekritu. Pašlaik pēc kompetenču mācību satura skolēniem ir iespēja izvēlēties vispārīgāko mācību priekšmetu, kas saistīti ar interesēm, līdz ar to, pamatskolu beidzot, skolēnam jau būtu jāapzinās, kas ir viņa prioritātes. Tātad skolēns jau ir atradis savu motivāciju, atliek tikai uzklaut skolotāju un iegūt zināšanas.

Ar zīmēto koku. Aktivitātē par sevis izzināšanu, ko šopavasār organizēja Luras kolēģe Anita Stalidzāne, tapa vairāki pasākuma dalībnieču gleznoti koki, kas bija apskatāmi Lazdukalna bibliotēkas izstādē “Mans iekšējais spēka koks”. Skolotāja Laura atklāj, ka kopš skolas laikiem nebija zīmējusi, bet process šķitīs interesants un saistošs: “Rezultāts pirmajai reizei sanāca labs. Domāju, ka kādreiz vēl paņēmsu otu rokās.”

Aizvadītajā gadā piedalījāties Izglītības attīstības centra (IAC) projekta “Satikt” mācībās. Šogad ģimnāzijā organizējat pāru mācības kolēģiem no Rugāju vidusskolas, kur iepazīstinājat ar mācību programmu materiāliem un interesantām mācību metodēm. Pastāstiet, lūdzu, mazliet par pāris metodēm, piemēram, “zivs asakas” un “uzvedības pārkāpumu vulkāns”. Praksē šīs metodes darbojas?

– IAC projekts “Satikt” balstās uz 3 ‘i’ principu – izprast, iekļaut, iesaistīties. Projekta ietvaros notika pāru mācības, līdz ar to šķita loģiski ar projekta materiāliem iepazīstināt Rugāju vidusskolas kolektīvu. Nenoliedz, ka tas ir izaicinājums – dalīties ar metodēm skolotāju kolektīvā, kas ir paši mani mācījuši. Kolēģi mani uztvēra pozitīvi, bija atvērti piedāvātajām idejām, noteikti darbā tās izmantos. “Zivs asaka” ir cēloņu–seku analīzes metode, kam pamatā ir zivs asakas zīmējums, tātad mums ir problēma, kurai mēģinām saskatīt cēloņus un sekas, šo metodi var pielietot dažādos mācību priekšmetos. “Uzvedības pārkāpumu vulkāns” tiek aktualizētas tās skolēna emocijas, kas sakrājas ikdienas dzīvē. Vulkanam jau kā ģeoloģiskam objektam ir redzamā un neredzamā daļa, tāpat arī emocijas ir tās, kuras mēs redzam un tās, kuras ir tikai brīdinājuma signāli, ka skolēnam ir kāda sāpe. Šo metodi vairāk iesaku klašu audzinātājiem, veicot skolēnu individuālo izpēti. Praksē visas metodes strādā, ja tiek veltīts laiks, lai tās pielietotu.

Šopavasār kopā ar citiem kolēģiem apmeklējāt starpreģionālo konferenci “Vērtēšana”. Kādas izmaiņas gaidāmas vērtēšanā un kāpēc tās nepieciešamas?

– Pašlaik vērtēšanas sistēma ir vienkārša – skolēns saņem formatīvos vērtējumus par stundas darbu, mācību procesa apguvi. Temata noslēgumā ir summatīvais vērtējums. Tas paliks nemainīgs arī turpmāk. Līdz šim skolas ir noteikušas, vai un cik darbus var uzlabot, savukārt nākamgad skolēni varēs uzlabot vērtējumu tikai mācību gada beigās. Tāpat vairs nebūs semestru vērtējumu pamatskolā un vidusskolā. Skolām ir valsts piedāvātās vadlīnijas, kur ir pāris punkti, kurus skolas

Kopā ar Rugāju mazpulcēniem. “Aktīvi strādājam pie Latvijas mazpulku vērtību popularizēšanas – ass prāts, čaklas rokas, stipra veselība, laba sirds,” atzīst skolotāja. Aizvadītajā nedēļā, kad tapa šī fotogrāfija, kolektīvs vēl vēroja pašu sētos un audzētos samteņu stādījumus un apsprieda to realizācijas variantus, bet drīzumā samtenes augs un ziedēs kādā no puķu dobēm.

var koriģēt. Domāju, ka nākamgad vērtēšana visiem šķitīs sarežģīta, kamēr pieslīpēsīm visas nianšes. Daudz laika būs jāvelta izskaidrošanai gan kolektīvā, gan skolēniem un vecāku auditorijai.

Kas izglītības sistēmā, Jūsuprāt, būtu jāmaina?

– Pašlaik pareizāk būtu atturēties no pārgalvīgas atbildes. Ir jāredz pilns kompetenču pieejas cikls, lai rastos konkrētas vēlnes kaut ko mainīt.

Kā pieņēmt lēmumu vadīt mazpulku?

– Skolas direktore 2017.gadā mani uzrunāja, lai palīdzu skolotājai Margaritai Stradiņai ar 252.Rugāju mazpulka vadīšanu. Tā pamazām sāku izprast mazpulku darbības aspektus, uzrunāju skolēnus. Šo gadu laikā skolēni ir izstrādājuši savus mazpulcēnu projektus. 2019./2020.mācību gadā bijām uzrakstījuši jauniešu iniciatīvu projektu, līdz ar to pie skolas iestādījām pilādžus, mācījamies dambretes spēli pie dambretes trenera, izgatavojām putnu būrišus. Šogad veidojam dažādus noformējumus, audzējam samtenes, neformālā gaisotnē pavadām kopā laiku.

Nesen piedalījāties prāta spēļu vakarā Rugājos, kur jūsu komanda ieguva 2.vietu. Par kuras jomas jautājumiem spēļu vakarā bijāt ziņošanā?

– Ieraudzīju pasākuma afišu un nospriedu, ka ir jāpiedalās. Pirmkārt, gribējās demonstrēt savas zināšanas par dažādām jomām, otrkārt, attīstīt sadarbības prasmes, veidojot komandu, ieinteresējot jauno paaudzi, treškārt, atbalstot vietējo kultūras dzīvi. Līdz šim šāds pasākuma formāts nebija bijis, tāpēc īpaši nevarēja kādai tēmai sagatavoties. Diezgan veiksmīgi manai komandai izdevās atbildēt uz atjautības un vēstures jautājumiem par Rugāju pagastu un Balvu novadu, tāpat arī zinājam dziesmu tekstus. Ceturtajā jautājumā kārtā neieguvām nevienu punktu, jo nepārzinājām latviešu tautasdziesmas. Jau zināms, ka 18.maijā atkal piedalīsimies erudīcijas spēlē Rugājos.

Kur gūstat prieka un miera sajūtu darbdienu beigās un brīvdienās?

– Miera sajūta rodas, atgriežoties no darba un iebrucot Rugājos. Neesmu vēl līdz galam iemācījusies savu darbu atstāt skolā, gadās, ka to paņemu līdzi uz mājām, bet vakarstundās patik lasīt latviešu autoru grāmatas, kas vairāk ir vērstas uz 20.gs. liktenstāstiem. Brīvdienās ir jāsteidz pabeigt darbus, ko neesmu paspējusi izdarīt darba nedēļā. Patik ar ģimeni izbraukt pie dabas – pastaigāties, makšķerēt, sēņot, visa ģimene brīvos brīžos spēlēt dambreti. Draugu lokā ir interese spēlēt stratēģiju spēles “Catan”, “Monopols” u.c.

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Teātra svētki

Piedalās draudzīgā saspēlē

Aija Socka

Divu mūspuses amatiereteātru – Viļakas kultūras nama un Vectilžas Sporta un atpūtas centra “Melnais kaķis” – pārstāvji maija pirmajā svētdienā piedalījās draudzīgā pasākumā “Teātra pavasaris Secē”.

Atzinīgi novērtē monoizrādi

Aizkraukles novada Seces kultūras namā notika Valda Lūriņa amatiereteātru režisoru kursu absolventu draudzīgā saspēle, kur ar izrādēm piedalījās seši amatiereteātri. Viļakas amatiereteātri pārstāvēja aktieris Normunds Orlovs ar monoizrādi “Astoņi no bezgalības” (viņš ir arī uzrakstījis lugas autors), bet Vectilžas amatiereteātris “Melnais kaķis” priecēja skatītājus ar Anitas Grīnieces darbu “Līgošanas nerātnības”. Režisors un aktieris Valdis Lūriņš noskatījās un analizēja visas izrādes, akcentējot to, kas aktieriem un režisoriem nodēris turpmākajā darbā, iestudējot labas un skatāmas izrādes. Režisora uzslavu nopelnījām par monoizrādi, V.Lūriņš to atzina par ļoti labu, uzsverot spēcīgā aktiera N.Orlova spēli, kā arī to, ka pie šīs izrādes, kā redzams, esot visvairāk strādāts,” priecājas abu mūspuses amatiereteātru režisore Valentīna Kaļāne. Uz Seces kultūras nama skatuves mūspuses aktieri kāpa pirmoreiz. Viņiem bija iespēja ne tikai parādīt savu sniegumu, bet arī apskatīt Bauskas, Cēsu Aizkraukles un Dobeles novadu kolēģu darbu, kā arī meistarklasē pie V.Lūriņa ieklausīties vērtīgos padomos un kopīgi atpūsties. Runājot par Vectilžas kolektīva izrādi, kā atklāj V.Kaļāne, režisors V.Lūriņš ieteicis mazliet pamainīt autorei tekstu, pieliekot klāt savu redzējumu, piemēram, kādus modernākus vārdus jauniešu leksikā. Uz jautājumu, kuras no izrādēm patika vislabāk, V.Kaļāne atbild: “Vispirms man patika savu amatiereteātru izrādes, kā režisore tās vērtēju visaugstāk. Spilgti atmiņā palicis Seces kultūras nama amatiereteātra “Dūdeniši” iestudētais darbs – Hermanis Paukšs “Ar spaini pa galvu”, kas bija ar nelielu politisku pieskaņu. Vērtīgi, protams, bija ieklausīties režisora V.Lūriņa izrāžu analizē un redzēt citu kolektīvu priekšnesumus, jo, kā saka, no kļūdām mācās.”

Milēt un izdzīvot tēlu

Seces kultūras nama amatiereteātra “Dūdeniši” režisore Astrīda Mencendorfa, atskatoties uz teātra cienītāju tikšanos, atzīst, ka tā bijusi ļoti nozīmīga: “Joprojām dzīvojam patīkamās atmiņās par sirsniņo, draudzīgo, atsaucīgo atmosfēru, kas valdīja pasākumā. Esam priecīgi, ka iepazīnāties un varējām skatīt labas, vizuāli interesantas, režisoriski spēcīgas izrādes. No visas dienas izrādēm, protams, visspēcīgāko iespaidu atstāja Viļakas teātris ar monoizrādi, kas bija atmiņā paliekošs un pārdomas radošs darbs. Normunda plastika un pārtapšana bija apbrīnojama. V.Lūriņš cildināja režisores un aktiera ieguldīto darbu, ķermeņa valodu, aicināja nekautrēties lūgt padomu. Paldies Vectilžas teātrim par vasaras tuvuma iezīmēšanu! Viņiem V.Lūriņš ieteica veidot savu izrādi pēc dramaturģiskā materiāla, arī visiem citiem režisoriem un aktieriem izskanēja ieteikums nespēlēt uz publiku, bet milēt un izdzīvot savu tēlu.” Nākamajā gadā šāds kopīgs teātra pasākums plānots Dobeles novada Bēnē.

Brīdis no monoizrādes. “Normunda Orlova monoizrāde bija psiholoģiski nopietna, atklājot astoņu cilvēku tipus, bet pārējos priekšnesumos vairāk dominēja sadzīviskas ainas un humors,” atklāja V.Kaļāne.

Kopā ar meistarklases vadītāju. “Pasākums bija jauks un labi noorganizēts,” atzina mūspuses režisore, piebilstot, ka brauciena finansiālo pusi ar Balvu Kultūras pārvaldes akceptu sedza Vectilžas Sporta un atpūtas centrs no saviem iestādes līdzekļiem, savukārt par transportu paldies Vectilžas pagasta pārvaldes vadītājam.

“Melnā kaķa” pārstāvji. Aktieri Mareks Brenčs, Renārs Kaļva, Aigars Čirka, Dzintra Kaļva, Ināra Ločmele un Imelda Lonska kopā ar citiem kolēģiem iejutās tēlos, vēstot par vasaras skaistākajiem svētkiem un līgošanu. “Izrādes bija skatāmas un baudāmas. Domāju, ka arī mums sanāca ļoti nospēlēt, neskatoties uz to, ka bija gara diena un uzstājāties pirmspēdējie. Kā viena no vērtīgām atziņām, ko dzirdēju pasākumā, bija: lai labāk izprastu tēlu, ir jāatrod un jāatbild uz daudziem jautājumiem,” atzina aktieris M.Brenčs.

Īsumā

Aicina piedalīties konkursā

Rēzeknes novada Nautrēnu apvienības pārvalde un Latgaliešu kultūras kustība “Volūda” ir izsludinājusi ikgadējo dzejniekam Pēterim Jurciņam veltīto literātu konkursu. Jaunie un pieredzējušie literāti ir aicināti līdz 9.jūnijam iesniegt konkursam līdz šim npublicētus dramaturģijas darbus latgaliski. Uzvarētājus paziņos tradicionālajā Pēterdienas pasākumā Rogovkā 29.jūnijā.

Burvju nūjiņu izstāde

Krišjāņu bibliotēkā visu maiju skatāma Samantas Gutānes burvju nūjiņu izstāde. Samantas grāmata plauktā ir visas Harija Potera grāmatas, no tām viņa ir iedvesmojusies izgatavot pati savu burvju nūjiņu kolekciju.

NVA grupu karjeras konsultācija

Darba meklēšana sākas ar CV

Irēna Tušinska

Digitālajā laikmetā, kad mācāmies un strādājam tiešsaistē, Nodarbinātības Valsts aģentūra (NVA) daudzus no saviem pakalpojumiem sniedz virtuāli. Viens no šādiem pakalpojumiem ir grupu karjeras konsultācijas tiešsaistē. Maijā šajās grupu karjeras konsultācijās interesenti varēja attālinātā darba iemaņas, izpētīt darba tirgus situāciju un tendences, izprast, kas ir karjeras pamatā un kā izvēlēties profesiju, kā arī iemācīties pareizi rakstīt CV un motivācijas vēstuli, sagatavoties darba intervijai un pielietot pareizo darba meklēšanas stratēģiju.

Pirmais solis, iepazīstinot ar sevi potenciālo darba devēju, ir pareizi sastādīts CV (*Curriculum Vitae*) jeb dzīves gājuma apraksts, kā arī veiksmīgi uzrakstīta motivācijas vēstule. 7.maijā tiešsaistes grupu karjeras konsultācijas "Praktisks atbalsts CV un motivācijas vēstules sagatavošanā" dalībnieki kopā ar NVA Madonas filiāles karjeras konsultanti Marutu Krasnobaju mēģināja noskaidrot, kāds CV un kāda motivācijas vēstule spēs ieinteresēt potenciālo darba devēju. Dalībnieki pievērsās trīs tēmām: "Kādam jābūt izcilam CV", "Ko rakstīt motivācijas vēstulē" un "Darba sludinājums, atbilstība, piemērotība".

Kādam jābūt izcilam CV?

Galvenie nosacījumi, gatavojot izcilu CV, ir izcelt savu pieredzi, prasmes un sasniegumus, pielāgot CV konkrētā darba devēja prasībām un pirms nosūtīšanas pārbaudīt uzrakstīto, lai CV nebūtu gramatiski un satura kļūdu. M.Krasnobaja ieteica nerakstīt CV garāku par divām A4 formāta lappusēm. Viņa atgādināja, ka nav nepieciešams norādīt pilnīgi visas darbavietas, bet tikai tās, kurās gūta darba pieredze, kas atbilst konkrētajam darba piedāvājumam. Tas saīsina CV, samazinot nevajadzīgas informācijas daudzumu. Viņa atgādināja, ka CV prezentē mūsu prasmes, pieredzi, izglītību, kā arī personas datus. Lai gan nav jāatklāj pilnīgi visi personas dati, CV jānorāda vārds, uzvārds, dzīvesvieta un adrese. "Taču adrese nav jānorāda līdz pat durvju kodam, pietiks ar ielu un pilsētu," piebilda M.Krasnobaja. Noteikti jāuzraksta arī kontaktinformācija – tālruna numurs un e-pasta adrese. Konsultācijas dalībnieku domas dalījās, vai CV jāpievieno savs foto. "Pēdējā laikā CV bieži pievieno personas foto. Tajā nav tik būtisks jūsu izskats, cik tas, lai foto ir labas kvalitātes un jūs tajā izskatītos pozitīvi noskaņots," uzsvēra lektore.

Karjeras konsultante atgādināja, ka, rakstot par iegūto izglītību, jāskatās jaunākajiem datiem, pēc tam jānorāda agrāk iegūtā izglītība, kā arī absolūšanas datumi: "Nav obligāti jānorāda pilnīgi visas mācību iestādes, piemēram, visas skolas, ko esat nomainījis bērnībā. Galvenais – norādīt augstskolu vai profesionālo mācību iestādi, kā arī vidusskolu. Kāpēc, piesakoties kādai vienkāršai profesijai, jānorāda arī vidējās izglītības iegūšana? Tādēļ, ka tas darba devējam parādīs, ka esat apņēmīgs un spējīgs iegūt izglītību, spējat būt motivēti un neapstāties pie sasniegtā."

Miniet visas iespējamās prasmes!

Līdzīgi kā ar izglītību, arī sadaļā par darba pieredzi jāskatās jaunākajiem darbiem, jāmin laika periodi, kad tur strādāts, kā arī – kādā amatā esat strādājis un īss darba pienākumu uzskaitījums. "Jāmin tikai tās darbavietas, kurās esat ieguvis darba pieredzi, kas atbilst dotajam darba piedāvājumam. Nav jānorāda tās, kurās esat strādājis tikai pāris dienas," piebilda M.Krasnobaja.

Svarīgi ir uzsvērt arī papildus izglītību, kas iegūta piemēram, darbu starplaikos. Tas pierādīs jūsu vēlmi pilnveidoties, uzlabojot konkurētspēju.

Tie var būt kursi, semināri, kas saistīti ar doto profesionālo jomu. Svarīgi ir norādīt, ja esat veicis brīvprātīgo darbu attiecīgajā jomā, kā arī papildus prasmes, piemēram, dažādu kategoriju transportlīdzekļu vadīšana (jāpiemin arī braukšanas pieredzes ilgums), datorprasmes, svešvalodu zināšanas utt. Pieminot svešvalodu prasmes, tās jāizvērtē objektīvi, norādot zināšanu līmeni (A1 vai A2 (pamatlīmenis), B1 vai B2 (vidējais līmenis), C1, C2 (augstākais līmenis)). Rakstot par dator-

Nepaļaujies uz zaru, bet uz savu spēju lidot. Šis putniņš atgādina, ka tikai iegūtās zināšanas un prasmes ļauj cilvēkam justies droši par savu nākotni.

Motivācijas vēstules sadalījums

- Mērķis: 5%
- Motivācija – 10%
- Kompetences un pieredze – 35%
- Vīzija par veicamo darbu – 20%
- Rekvizītu zona – 30%

Motivācijas vēstulei jābūt:

- ◆ Saistošai attiecīgam uzņēmumam
- ◆ Skaidri motivētai un mērķtiecīgi uzrakstītai
- ◆ Dzīvesgājumu jeb CV papildinošai
- ◆ Gramatiski un stilistiski pareizai
- ◆ Tādai, kas atbild uz darba devēja potenciālajiem jautājumiem un parāda, ka spējat identificēt, kādu darbinieku meklē uzņēmums.

prasmēm, būtiski ir precizēt, kādās programmās protat strādāt. CV var pieminēt arī organizatoriskās prasmes, pieredzi starptautisku konferenču organizēšanā, eksperta zināšanas un prasmes klientu konsultēšanā, izpratni par bērnu tiesību aizsardzības jautājumiem, pieredzi strādāt maiņu darbu utt.

Īpašu uzmanību var pievērst komunikācijas prasmēm, kas var būt sasītoši potenciālajam darba devējam. Piemēram, jānorāda, ja jums piemīt komunikācijas prasmes pārdošanas jomā, prasme strādāt ar dažādām auditorijām, laba komunikabilitāte, pozitīva attieksme, laipnība, prasme ieinteresēt un piesaistīt utt. Būtiski norādīt savas vadības prasmes, piemēram, projektu vadīšanā, pasākumu organizēšanā, pasākumu vadīšanā utt. Aprakstiet arī savas ar darba pienākumiem saistītās prasmes, kas nav norādītas citur. Norādiet veidus, kā tās ieguvāt.

Nediskreditējiet sevi!

Interesu sadaļā M.Krasnobaja ieteica pieminēt tās intereses un hobbjus, kas kaut kādā veidā norāda uz jūsu prasmēm vai izceļ kādu jūsu pozitīvo šķautni. Savukārt CV nevajadzētu rakstīt tādu informāciju, kas kaut kādā veidā varētu jūs diskreditēt. "Tāpat nav obligāti jānorāda, ja esat grūtniece, izņemot gadījumus, kad darbs ir bistams sievietei stāvokli. Nav jānorāda ģimenes stāvoklis, kā arī iepriekšējā sodāmība, izņemot gadījumus, kad tam attiecībā uz veicamo darbu varētu būt būtiska nozīme (piemēram, darbs bankā vai valsts iestādē). Nav obligāti jānorāda arī politiskā vai reliģiskā piederība, nacionālā un etniskā izcelsme, slimības, ja tas nekādā veidā neietekmēs darba pienākumu veikšanu," dažus piemērus minēja M.Krasnobaja.

Nodarbības vadītāja pastāstīja, ka pastāv vairāki CV veidi. Visbiežāk izmanto hronoloģisko CV, kurā hronoloģiskā secībā izklāsta izglītību un darba pieredzi. Viens no veidiem ir

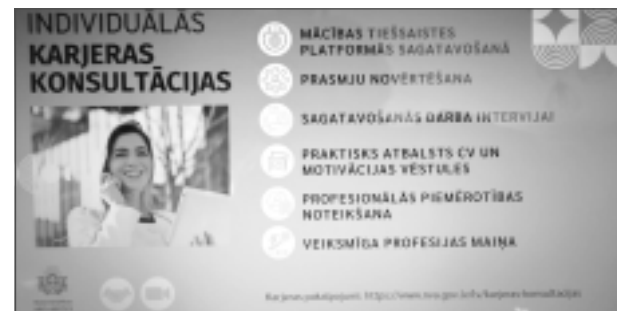
Funkcionālais CV, kas orientēts uz prasmēm un kompetencēm, nevis uz izglītību un pieredzi. "Europass" jeb Eiropas standarts ir CV, ko visbiežāk izmanto starptautiskos darba meklējumus. Savukārt kombinētais CV ir modernā CV paveids, ko pārsvarā izvēlas tie, kuri vēlas parādīt savas digitālas prasmes vai radošumu.

Runājot par CV vizuālo noformējumu, M.Krasnobaja ieteica izmantot A4 lapas formātu. CV jāraksta vienkāršā, viegli saprotamā valodā, tam jābūt veidotam vienotā stilā un noformējumā, bez pareizrakstības kļūdām. Viņa norādīja, ka CV veidnes pieejamas arī vairākos interneta portālos. Atlasīt vakances, izveidot savu profilu un publicēt savu CV var CV un vakanču portālā cvvp.nva.gov.lv. Arī "Canva.com" CV izveides rīks ļauj viegli izveidot CV tiešsaistē.

Motivācijas vēstules nozīme

M.Krasnobaja pastāstīja, ka arī motivācijas vēstulei jābūt saistošai un atbilstoši attiecīgā uzņēmuma profilam, kā arī skaidri motivētai un mērķtiecīgi uzrakstītai, dzīvesgājumu jeb CV papildinošai, gramatiski un stilistiski pareizai, tādai, kas atbild uz darba devēja potenciālajiem jautājumiem un parāda, ka spējat identificēt, kādu darbinieku meklē uzņēmums. Motivācijas vēstulei jābūt ne vairāk kā vienu A4 lappusi garai lietišķā noformējuma stilā. "Motivācijas vēstulē parādiet, kāpēc esat ieinteresēts šajā darbā un kādas nepieciešamās prasmes jums piemīt, lai veiksmīgi to veiktu. Šī vēstule var ietvert informāciju par profesionālo pieredzi, prasmēm, kvalifikāciju, kā arī vīziju par veicamo darbu un vēlmi pilnveidot savas prasmes," uzsvēra lektore.

Noslēgumā M.Krasnobaja informēja, ka citiem tiešsaistes apmācību kursiem darba meklētāji var pieteikties Nodarbinātības Valsts aģentūras mājaslapā www.nva.gov.lv.

Svētki

Nosvin jautri un sportiski

Irēna Tušinska

5.maijā par godu Latvijas valsts Neatkarības atjaunošanas gadadienai Briežuciemā notika Ģimeņu diena ar iespēju piedalīties dažādās sportiskās aktivitātēs un netradicionālo transportlīdzekļu parādē, kā arī noklausīties nelielu koncertu. Jautrajā pasākumā ar saviem stāstiem piedalījās 11 netradicionālo transportlīdzekļu īpašnieki un septiņas sporta komandas ne tikai no Briežuciema, bet arī no Baltinavas, Bērzkalnes, Šķilbēniem un Balviem.

Briežuciema tautas nama vadītāja Zita Mežale atklāj, ka līdzīgs netradicionālo transportlīdzekļu brauciens no tautas nama līdz "Bilgu" mājām pagastā rīkots jau pirms pieciem gadiem: "Tad piedalījās 16 transportlīdzekļi. Šoreiz ieradās 11. Lai gan to bija nedaudz mazāk, toties visi bija izrotāti ar lielu izdomu un ļoti savdabīgi. Šogad brauciena vietā katrs varēja prezentēt sava transportlīdzekļa stāstu."

Katra neparastā transportlīdzekļa vēstījums bija kā pievienotā vērtība. Deviņus mēnešus jaunais Oliver's Ozols pasākumā ieradās kopā ar mammu Evu un tēti Tomu, kā arī vectēvu un vecmammu. Kamēr Oliver's vēl runāt neprot, viņa mamma Eva atklāja dēla ratiņus stāstu. Izrādās, to noformējums tapis, iedvesmojoties no skaistajām vizbulītēm un citiem pavasara ziediem. Pateicoties lieliskajai izdomai un ieguldītajam darbam, izrotājot bērna ratiņus, kā arī tam, ka pasākumā iesaistījās trīs paaudžu pārstāvji, skatītāji nobalsoja, ka Ozolu ģimene pelnījusi 1.vietu.

Arī vietējā tautas nama kolektīvs parūpējās, lai viņu demonstrētajam transportlīdzeklī būtu īpašs stāsts. Viņu izrotātā slota kalpoja par atgādinājumu, ka cilvēkiem nevajag apgriezt spārnus, īpaši sievietēm un māksliniekiem, jo tad katrs no viņiem var paņemt skaisti izrotātu slotu un aizlidot!

Valentīns Mežals ar veca divriteņa palīdzību demonstrēja paaudžu pārmantojamību. Ar divriteni, kuram sēdeklis saglabājies no pagājušā gadsimta 20-tajiem gadiem, bet rāmis – no 50-tajiem un pārkrāsots neskaitāmas reizes, braucis gan Valentīna tēvs, gan pats Valentīns un viņa bērni, bet tagad to mēģina darīt arī mazbērni. "Uz riteņa kārts ir vadāti bērni, draudzenes, iepirkuma somas, piena kannas utt.," lepojās Valentīns.

Arī māsa Anda un Līga ar bērniem atklāja savas izrotātās automašīnas stāstu "Dzīvnieku pirtiņa un šoferis Dainis". Izrādās, uz auto novietoti bērzu zari un plīša dzīvnieki, braucot no Balviem līdz pat Briežuciemam, rosinajuši apkārtējo izbrīnu un sajūsmu. Māsa priecājās, ka spējušas izraisīt tik daudz smaidu un ka viņu auto prezentāciju dabūja redzēt cilvēki visa ceļa garumā.

Bruno Cirčenis kopā ar mammu ieradās uz kvadricikla, kas rotāts ar valsts karodziņiem. Braucēju sauklis bija: "Drošība vienmēr 1.vietā – gan valstī, gan braucot uz četriem vai diviem riteņiem vai kājām ejot!"

Savukārt rokdarbu darbnīcas "Atspole" pārstāves Laima un Skaidrite prezentēja ar latviešu zīmēm rotātus ratiņus. "Tie ir ratiņi gan darbam, gan izklaidei ar gaismas un lidošanas iespējām," apgalvoja rokdarbnieces. Taču pagaidām tajos vizinājās lācis, kuram jau apritējuši 50 gadi. Viņas piedāvāja apskatei arī savulaik pirmajai netradicionālo auto parādei dekorēto "Atspoļu" divriteni, kas visu šo laiku rotājis gan viņu darbnīcas telpas, gan kalpojies kā tautas nama un arī pagasta centra noformējums.

Vērot izbraucieni un nofotografēties pie sava BMW motocikla piedāvāja Pēteris Ločmelis, jo šāds *mocis* uz lauku ceļiem nav bieži sastopams. Savukārt četrgadīgais Aleksandrs Mežajevs no Balviem ieradās uz policijas *mocīša* un kālab gan ne, ja krustmāte ir policiste. Ar sirsniņu braucamlīdzekļa stāstu dalījās Sārtaputņu ģimenes tētis Intars kopā ar mei-

Foto - no personīgā arhīva

Lepnie uzvarētāji. Galveno balvu – skaistu, zaļu lejkannu – par netradicionālā transporta līdzekļa stāstu ieguva Oliver's, Eva un Toms Ozoli. Pasniedzot dāvanu, Z.Mežale vēlēja, lai pagaidām, kamēr Oliver's maza, mamma un tētis laista viņam audzētos dārzeņus. Savukārt Eva sprieda, ka gan jau nākamvasar dēls pats varēs parūpēties par dārzeņu laistīšanu.

tiņu Agati. Izrādās, visdrošākais transportlīdzeklis pasaulē ir tēta pleci un rokas. Dāmu deju grupa "Optimistes" nodemonstrēja savu transportlīdzekli "Māja uz riteņiem" vēl neparastāk – dejojot. Viņām kā pašdarbniecēm bieži visur jābrauc, tādēļ šāda māja noderot, jo tur ērti turēt arī daļu no iedzīves – tēpus un ēdienus.

Savukārt muzikālu sveicienu visiem dāvāja folkloras kopa "Soldani" un dāmu muzikālā apvienība "AMMA". Klātesošie ar prieku iesaistījās arī sadarbībā ar Balvu Sporta centru organizētajās sportiskajās aktivitātēs, kurās šoreiz vairāk nodereja nevis muskuļi, bet attapība. Radoši varēja izpausties, arī izdomājot komandas nosaukumus, kas raksturoja ģimeni vai

piederējās pavasarim. Par godpilno uzvaru kopumā sacentās septiņas komandas – "Pavasara komanda", "Kaķīši", "Divi tāvi, treis motes", "Briedīši", "Sisojevi", "Sārtaputni" un "Eziši", bet uzvarētāju laurus šoreiz plūca Sisojevu ģimene. Turpretim bērni, kuri labprāt izmantoja piedāvāto izdevību iziet labirintu, medaļas saņēma visi. "Priecājos, ka nav pazudusi cilvēku vēlme būt kopā, lai gan to pašu – mest šautriņas vai bumbu grozā – var arī katrs savās mājās. Esmu novērojusi, ka uz mūsu pagasta aktivitātēm ierodas ļaudis arī no attālākām vietām, jo cilvēkiem ir interesanti pabūt citviet. Un tas ir labi, jo tie ir jauni iespaidi, pazišanās un citas emocijas," gandarīta Z.Mežale.

Izstāde Rekovas bibliotēkā

Šuj krāšņas somas

Aija Socka

Rekovas bibliotēkā pašlaik apskatāma Šķilbēnu pagasta iedzīvotājas INGAS KUNČAROVAS šūto somu izstāde.

Uz bibliotēku Inga ir atnesusi astoņas somas un vairākus kosmētikas maciņus, kas šūti no dažādiem materiāliem. Somām viņa izmanto gan jaunu, gan lietotu, dažreiz arī ūdensnecaurlaidīgu materiālu. Īpašus akcentus uz somām nešuj, jo pārsvarā darbā izmanto rakstainu audumu. "Man ir apnikušas parastās, veikalu vienkāršainās somas. Šuju mazas un ietilpīgas somas, ko izmantoju pati vai dāvinu citiem. Šuju tādas, kādas pašai patīk – krāšņas. Turklāt svarīgi, ka tādas somas nebūs nevienai citai, jo katrs darbs ir individuāls. Iekšpusē parasti ir vienkāršaina odere, bet somai ārpusē – raiba vai rakstaina. Saņemot dāvanā, ikviens parasti izrāda sajūsmu," atklāj Inga. Viena soma, ieskaitot arī griešanu, top dažās stundās. Rokturus šuj no veikalos iegādājama speciāla eko ādas materiāla vai auduma lentītēm. Somas sašūšanu viņa salīdzina ar bērna piedzimšanu, jo līdz somas tapšanai vēl īsti nezina, kā tā izskatīsies. Uz jautājumu, vai Inga pēc izglītības ir šuvēja, rokdarbniece atbild: "Nē, šūšana ir mana aizraušanās jau kopš neatminamiem laikiem. Somas šūt samācījos no interneta, bet pēc izglītības esmu pedagoģe. Varu skolēniem mācīt latviešu valodu un literatūru (mazākumtautību skolās) un mājturību."

Šūšanas prasmi Inga ir papildinājusi, mācoties kursus, un, tā kā mājās ir šujmašīna, nolēmusi, ka tā jāpielieto darbā. "Nopietnāk šūt somas sāku pagājušajā gadā. Galvenais, lai būtu neparasts materiāls ar interesantu rakstu, piemēram, no kostīmu audumiem vai diviem dažādiem materiāliem, tad arī soma sanāk skaista un koša," skaidro rokdarbniece. Kāda vienas krāsas toņa, kas Ingai somās patīktu vairāk, nav. Runājot par somām, viņa vairākkārt atgādina: "Man patīk dažādība." Rokdarbniecei ir padomā šūt arī lielākus darbus – kostīmus, blūzes, bikses un citu apģērbu.

Foto - no personīgā arhīva

Izstādē aplūkojamie darbi. Inga pirms šūšanas izdomā somas lielumu un modeli, piemeklē audumu, saskaņo toņus un darina darbus, kas top tikai vienā eksemplārā.

Atvērto durvju diena mākslas skolā

Piedāvā iespēju attīstīt radošumu

Irēna Tušinska

Jau daudzus gadus maijā Balvu Mākslas skolā notiek Atvērto durvju dienas, kuru laikā ikvienam interesentam, satiekot un aprunājoties ar skolotājiem, kā arī iesaistoties radošajās darbnīcās, ir iespēja pārliecināties par savu vēlmi nopietnāk apgūt dažādus vizuālās un tēlotājmākslas veidus. Tāpat kā iepriekšējos gados, arī šoreiz 9.maijā Atvērto durvju dienā Balvu Mākslas skolas pagaidu telpās apmeklētāju netrūka. Ar lielu interesi bērni zīmēja, krāsoja, filcēja, strādāja ar pašsacietējošu plastiku un pat iemēģināja roku animācijas filmu veidošanā. Savukārt vecāki izmantoja iespēju konsultēties ar pedagogiem, kā arī pieteikt bērnus iestājpārbaudījumiem, kas norisināsies 29.maijā.

Balvu Mākslas skolas piedāvājums ir plašs. Mācību procesā bērniem ir iespēja apgūt gleznošanu, zīmēšanu, kompozīciju, dizaina pamatus, mediju pamatus – fotomākslu, datorgrafiku, animācijas filmu veidošanu, mākslas pamatus, auduma apgleznošanu, tekstila tehnikas, papīra plastiku, porcelāna trauku apgleznošanu, keramiku, grafiku, tēlniecības pamatus un veidošanu.

Balvu Mākslas skolas direktore Elita Teilāne atklāj, ka saistībā ar novada mūzikas un mākslas skolu reorganizēšanu un arī valstī veiktajām izmaiņām profesionālās ievirzes izglītības standarta realizēšanā mākslu jomā, nākamajā mācību gadā gaidāmas vairākas izmaiņas gan apgūstamo programmu saturā, gan apjomā: "Aktīvi strādājam šo izmaiņu sagatavošanā un ieviešanā. Viena no priecīgākajām pārmaiņām, kuru visi ļoti gaidām, būs pārceļšanās atpakaļ uz vizuāli izteismīgāku un energoefektīvāku skolas ēku tūlīt pēc šī mācību gada noslēguma."

Šobrīd Balvu Mākslas skolā mācās mazliet mazāk par 150 skolēniem, bet šajā pavasarī to absolvēt gatavojas 20 bērni. Iestājeksāmenos, kas notiks 29.maijā, Balvu Mākslas skolā plānots uzņemt divas pirmās klases – aptuveni 24 bērnus. E.Teilāne uzsver, ka gatavošanās jaunu audzēkņu uzņemšanai notiek savlaicīgi un pārdomāti: "Prezentējot mūsu skolu, mācību gada laikā esam tikušies ar visiem Balvu sākumskolas un Rugāju vidusskolas pirmklasniekiem. Tie, kurus ieinteresēja mūsu piedāvājums, pēc tam varēja nākt uz Atvērto durvju dienu, jo tas ir vislabākais veids, kā nodemonstrēt, kas mākslas skolā notiek."

Skolotāja Skaidrīte Bankova pastāstīja, ka viņas vadītajā mācību priekšmetā bērni apgūst animāciju: "Skolēni mācās veidot filmu scenārijus, izdomāt tēlus, iekustināt tos fotografējot, tad samontēt datorā, apskatīt un prezentēt filmu. Mācāmies gan zīmēto animāciju, kas top uz gaismas galda, gan arī aplikāciju animāciju un leļļu animāciju."

Animācijas darbnīcā ar lielu aizrautību darbojās pirmklasniece Alīna Košļeva, kuras mīļākās krāsas ir sarkanā un rozā. Viņai ārkārtīgi patīk zīmēt, sevišķi dažādas puķītes. Taču animācijas darbnīcā tapušās filmas galvenais varonis šoreiz bija robots, jo Alīna apmeklēja arī robotikas pulciņu. Savukārt mākslas skolā viņa gribētu iemācīties zīmēt vēl labāk, lai nākotnē kļūtu par mākslinieci. Alīna apgalvoja, ka vecāki atbalsta viņas izvēli, tādēļ meitene stingri apņēmusies piedalīties iestājeksāmenos, kas notiks 29.maijā.

Atvērto durvju dienu apmeklēja ne tikai bērni, kuri jau nolēmuši iestāties mākslas skolā, bet arī viņu draugi, kuri par to vēl nav pārliecināti. Piemēram, Mārcis Eņģis atnāca līdz draugam Gustavam, lai pirmo reizi iemēģinātu filcēšanu. Šeit izgatavoto atslēgu piekariņu puisis iecerējis uzdāvināt mammai. Tā kā pagaidām nav iesaistījies nevienā interešu pulciņā, iedvesmojies no Atvērto durvju dienā piedzīvotā, Mārcis sāka apsvērt iespēju kļūt par mākslas skolas audzēkni.

Savukārt 8-gadīgās Madaras mamma Līga Priedīte no Sudarbes, kura Atvērto durvju dienā pieteica meitu mācībām mākslas skolā, pastāstīja, ka Madara to izlēmusi, iepriekš ciemojoties šeit kopā ar klasi: "Meita zīmē un krāso jau kopš trīs gadu vecuma. Madarai ļoti patīk radoši darboties, tāpēc nolēmu, ka viņai šī būs istā vieta, lai attīstītos."

Keramikas darbnīcā. Skolotājas Elita Eglīte un Olga Reče keramikas darbnīcā apmeklētājiem ļāva izjust plastikas veidošanas prieku. Nodarbības laikā tapa glīti ledusskapju magnētiņi puķīšu formā.

Foto - I.Tušinska

Foto - I.Tušinska

Krāsu spēles. Vienā no darbnīcām bērni ļāvās krāsu spēlēm, uz kartona aplīša uzklājot krāsu laukumus, tad ar tam cauri izvērtās aukliņas palīdzību to iegriezt. "Tā ir tā pati podziņu spēle, ko kādreiz bērniībā spēlējām," paskaidroja zīmēšanas un gleznošanas skolotāja Astra Tjūnīte, kura kopā ar skolotāju Lanu Ceplīti vadīja šo darbnīcu. Viņa priecējās, ka bērni izrāda lielu interesi par mācībām mākslas skolā. Skolotāja uzsvēra, – lai te mācītos, vajadzīgi aptuveni 10% talanta un 90% cītīga darba: "Taču mums vislielākās problēmas sagādā iemācīties pacietību, jo patiesībā visi bērni ir talantīgi."

Foto - I.Tušinska

Top multfilma par vardīti un mušiņu. Ar "FlipaClip" programmas palīdzību skolotājas Skaidrītes Bankovas vadītajā darbnīcā bērni uzzināja, kā rodas animācijas filmas. Viņu vidū bija deviņgadīgais Artis Leišavnieks, kuram ļoti patīk zīmēt. "Izdomāju, ka gribu iestāties mākslas skolā, ja to atļaus vecāki," atklāja puisis. Viņš gan mazliet šaubījās, vai izdosies apvienot futbola treniņus un dambretes pulciņa apmeklējumus ar mācībām mākslas skolā. Gadījumā, ja visam nepietiks laika, skolotāja Artim piedāvāja iespēju apmeklēt kādu no mākslas skolas pulciņiem. Atvērto durvju dienā Artis uzzināja, ka šajā skolā var iemācīties ne tikai zīmēt, bet arī veidot no dažādiem materiāliem, kā arī apgūt citus mācību priekšmetus.

Foto - I.Tušinska

Filcēšanas darbnīcā. Skolotājas Liēna Šaicāne un Līga Bule ierādīja, kā ar dzijas un adatas palīdzību diezgan vienkārši var izgatavot atslēgas piekariņu puķītes formā. Darbnīcas dalībniece – 8-gadīgā Karolīna Apine – apgalvoja, ka stingri apņēmusies iestāties mākslas skolā, lai iemācītos skaisti zīmēt. Pagaidām vislabāk viņai izdodas vienradži. Taču Karolīna jau diezgan labi apguvusi dažādas prasmes, jo, apmeklējot mākslas skolas pulciņu, iemācījusies filcēt maskas, brošiņas, glezniņas un daudz ko citu.

Foto - I.Tušinska

Apņēmis būt uzcītīgs skolnieks. Ričards Vasenkovs plāno iestāties mākslas skolā, tāpat kā to izdarījis viņa deviņgadīgā māsa. Tā kā mājās nereti pavada laiku zīmējot, puisis nolēma pamēģināt to apgūt vēl labāk. Viņš labprāt iemācītos uztaisīt kaut ko arī no koka. Ričards ir apņēmis būt pacietīgs un uzcītīgs, lai iegūtu visas zināšanas un prasmes, ko piedāvā šī mācību iestāde.

Kas jāzina, iepazīstoties ar domes sēžu protokoliem

Atklātība par lēmumu pieņemšanas procesiem un attiecīgās informācijas nodrošināšana iedzīvotājiem ir atklātības prakse, kas stiprina demokrātiju. Latvijā Pašvaldību likumā ir noteikts, kāda informācija sēdes protokolā jāiekļauj, taču nav detalizētāka standarta, kādam tieši protokolam ir jābūt.

Biedrība "Sabiedrība par atklātību – Delna" (Delna) izpētījusi visu 43 Latvijas pašvaldību protokolus, noskaidrojot, cik tie ir atbilstoši likumā noteiktajām prasībām un kā vērtējama to pieejamība iedzīvotājiem. Izpētes gaitā analizēti protokoli, kas publicēti laika posmā no 2023.gada 16. līdz 21.novembrim. Delna izpētes rezultātā secina, ka vairāk nekā puse – 24 no 43 – no pašvaldību protokoliem pilnībā atbilst Likumā noteiktajai kārtībai un prasībām, taču pārējos konstatētas nepilnības, ko aplūkosim šajā rakstā.

Kas noteikts likumā?

Domes sēdes protokols ir dokuments, kas kopsavilkuma veidā apraksta konkrētās sēdes norisi, tajā apspriestos jautājumus un deputātu balsojumus. Latvijas pašvaldībām ir pienākums domes sēdes ierakstīt un protokolēt, turklāt šiem audiovizuālajiem ierakstiem un protokoliem ir jābūt publiski pieejamiem, lai iedzīvotāji ērti un pārskatāmi varētu iepazīties ar savas pašvaldības darbu, aktualitātēm un domes sēžu norisi. Lai arī protokolā pieejamā informācija nav tik plaša kā audiovizuālajā ierakstā pieejamie materiāli, iepazīšanās ar protokolu ir ērtāks un ātrāks veids, kā iedzīvotāji var iepazīt pašvaldības darbu aktualitātes un sekot līdzi lēmumu pieņemšanas procesam.

Novērojumi datu ieguves procesā

Visu 43 pašvaldību domju sēžu protokoli ir publiski pieejami pašvaldību mājaslapās, taču atšķiras mājaslapu lietotājdraudzīgums, ietekmējot arī iespējas ātri un ērti atrast protokolus. Protokoliem ātrāk un ērtāk iespējams piekļūt mājaslapās, kas veidotas pēc standartizētā modeļa (piemēram, Ādažu novada un Jūrmalas valstspilsētas mājaslapas). Šajās lapās protokoli visbiežāk pieejami, dodoties uz sadaļu "Pašvaldība", kurā ir protokolu saturošā apakšsadaļa "Domes sēdes". Lai arī šis process dažādu pašvaldību mājaslapās atšķiras, tas kopumā ir intuitīvs un nesagādā problēmas. Vienīgā pašvaldība ar standarta mājaslapu, kurā protokoli neatrodas domes sēžu sadaļā, attiecīgi nepieciešams ilgāks laiks, lai tos atrastu, ir Ogres novada pašvaldība. Mājaslapā protokoli pieejami sadaļā "Pieņemtie lēmumi", kas ir sasniedzama tikai no konkrētās domes vai komitejas sēdes lapas. Pozitīvi, ka saite uz protokolu pievienota arī pie katras sēdes sadaļā "Notikumu Kalendārs", taču labā prakse būtu arī domes sēdēm veltītajā lapā pievienot saites. Trīs pašvaldībās, kuru mājaslapas nav veidotas pēc standarta modeļa – Siguldas, Augšdaugavas un Madonas novada – domes sēžu protokolu atrašana ir laikietilpīgāka nekā citu pašvaldību gadījumā, kas sasaucas arī ar Delnas "Pašvaldību atklātības indeksa 2023" secinājumiem. Siguldas novada pašvaldības mājaslapā protokoli nav pievienoti sadaļai "Domes sēdes". Izpētes laikā domes sēdes protokolu izdevās atrast vien ar mājaslapas iekšējā meklētāja palīdzību, kas nenodrošina ērtu dokumentu pārskatāmību. Tāpat vairāk laika aizņēma protokolu meklēšana Augšdaugavas, kā arī Madonas novada pašvaldības mājaslapā to

dizaina dēļ. Jāpiebilst gan, ja Madonas gadījums izceļas ar fokusu uz pieņemto lēmumu atspoguļojumu, kas iedzīvotājam, kurš meklē tieši atsevišķus lēmumus, nevis visas sēdes protokolu, var izrādīties veiksmīgs risinājums.

Domes sēdes audiovizuālā ieraksta un protokola atrašanās dažādās sadaļās ir trūkums, kas padara protokola dokumenta vai ieraksta atrašanu sarežģītāku un laikietilpīgāku, radot lieku slogu iedzīvotājam. Attiecīgi labā prakse būtu visus ar sēdi saistītos dokumentus publicēt vienuviet. Protokoliem ir būtiski būt pieejamiem mašīnlasāmā formātā, jo ikvienam interesentam tekstu ir viegli nokopēt, apkopot un analizēt. Kopumā 40 no 43 pašvaldību protokoliem atrodami mašīnlasāmā formātā. Uzlabojumi nepieciešami Dobeles, Ogres un Rēzeknes domes sēžu protokolu gadījumā, kas šobrīd ir pieejami ieskenētā formātā. Sešs pašvaldībās protokolu nepieciešams lejupielādēt, jo tie atrodami ".Doc" formātā, taču pārējo pašvaldību mājaslapās dokumentus iespējams apskatīt pārlūka logā un lejupielādes nav nepieciešamas, atvieglojot procesu.

Tehniskā informācija par sēdes norisi

Protokolā norādāms sēdes sasaukšanas laiks, vieta, to deputātu un personu vārdi un uzvārdi, kas sēdē piedalījušies, klāt neesošo deputātu kavējuma iemesli, katra deputāta balsojumi un sēdes darba kārtība. Visu 43 pašvaldību protokolos pilnā apmērā norādīta darba kārtība, sēdes sasaukšanas tehniskās detaļas un balsojumu rezultāti ar izklāstu par to, kuri deputāti piedalījušies balsojumā un kā katrs ir balsojis. Tomēr jāizceļ vairākas nepilnības. Salaspils novada un Liepājas valstspilsētas pašvaldību protokolos nav norādīts sēdes protokolētāja amats. Piecu pašvaldību (Aizkraukles, Cēsu, Talsu, Ķekavas, Ropažu nov.) protokolos nav skaidroti klāt neesošo deputātu kavējuma iemesli. Konstatēts arī, ka četru pašvaldību (Jelgavas, Limbažu, Saulkrastu, Tukuma nov.) protokolos nepilnīgi izpildīts Likuma punkts, kas pieprasa norādīt personu vārdus, uzvārdus un amatus personām, kam sēdē dots vārds, bet kas nav domes deputāti. Sēdē pieaicinātās personas, kam dots vārds, mēdz būt iedzīvotāji vai pašvaldības darbinieki, kuru ziņojumi vai viedokļa izteikšana nepieciešama, lai labāk iepazītos ar atsevišķu lēmumprojektu saturu un nozīmīgumu. Vārda, uzvārda un amata norādīšana ir būtiska atklātības veicināšanai, jo tā protokolā ātri iespējams iepazīties ar visiem sēdes dalībniekiem un saprast, kādas intereses tajā pārstāvētas. Jāatzīmē, ka šādu atklātības līmeni par iesaistītām pusēm paredz arī nesen pieņemtais Interesu pārstāvības atklātības Likums.

Deputātu izteikumu saturs

Likumā noteikts, ka protokolā jānorāda to deputātu vārdi un uzvārdi, kas izteikušies par balsošanas motīviem, kā arī izteiktā viedokļa vai runas satura kopsavilkums, ja deputāts to pieprasījis. Jāuzsver, ka kontekstā ar Likumu nav detalizētāka prasība izklāstījuma – nav norādīts, kas tieši saprotams ar balsošanas motīviem un nav arī skaidrots, kā un cik plašā apmērā šādus ierakstus sēdes protokolā būtu pareizāk iekļaut. Tā kā nav šādu skaidru prasību vai vadlīniju, katrā pašvaldībā pieeja ir atšķirīga – tiek izmantoti tādi jēdzieni kā "debatē", "izsaka viedokli", "tiek dots vārds" un "izsakās". Līdz ar to protokola lasītājs var pārprast deputāta izteikšanās mērķi un negūt korektu priekšstatu

par teiktā saturu. Savukārt pozitīvais piemērs šādi ziņu reģistrēšanas sistēmai ir, piemēram, Jūrmalas domes sēdes protokols, kurā deputātu izteikumi un jautājumi nav tieši citēti, taču ir saīsinātā formātā norādīts, ko deputāts konkrētajā brīdī teicis.

Par konkrētiem lēmumprojektiem izteikušos un debatējušo deputātu vārdi, uzvārdi un izteikšanās mērķi norādīti 29 pašvaldību protokolos. Sešu pašvaldību (Jēkabpils, Bauskas, Līvānu, Olaines, Preiļu, Ropažu) protokolos norādīti deputāti, kas izteikušies, taču nav skaidri norādīts, vai šie deputāti piedalījušies debatēs, ziņojuši par lēmumprojektu, vai izteikušies par balsošanas motīviem. Izteikšanās mērķus protokolā sarežģīti saprast daļēji arī tādēļ, ka nav vienotas pieejas, kādā nepieciešams protokolēt deputātu izteikšanos. Tomēr astoņu pašvaldību (Daugavpils, Aizkraukles, Krāslavas, Ogres, Saldus, Kuldīgas, Mārupes, Varakļānu) protokolos nav norādīts, vai kāds deputāts būtu izteicies pirms balsojumiem par lēmumprojektiem. Tā kā daļā aplūkoto audiovizuālo ierakstu, salīdzinot ar sēžu protokoliem, redzams, ka klātesošie uzstājušies ar runām, taču tās nav vai nav pilnīgi attēlotas domes sēžu protokolos, atklātības nodrošināšanai nepieciešams protokolos minēt vai nu faktus, ka neviens nav izteicies, vai arī – ka protokolā atspoguļota tikai daļa runas. Iedzīvotājiem veselības problēmu vai arī laika trūkuma dēļ var nebūt iespējas izmantot audiovizuālo ierakstu, tādēļ protokolam jāietver galvenā informācija vai jābrīdina, ka tās trūkst.

Vērts atcerēties, ka Likumā noteikta prasība protokolā norādīt deputāta izteiktā viedokļa vai izteikšanās par balsošanas motīviem kopsavilkumu vien tad, ja pats deputāts to pieprasa. Attiecīgi nozīmīgi pašiem deputātiem, sabiedrībai un domes vadībai būt aktīvākai, prasot no deputātiem iestāšanos par atklātību.

Viens no faktoriem, kas var ietekmēt deputātu runas satura detalizētu atspoguļojumu protokolos, ir pašvaldībai pieejamo resursu apjoms. Šādu pieņēmumu ļauj izdarīt novērojums, ka bieži vien tieši lielāko pašvaldību protokolos ir precīzi aprakstīti deputātu izteikšanās, taču mazākās pašvaldībās vai nu tiek norādīts, ka kāds deputāts ir izteicies, vai šādu piezīmju protokolos nav nemaz. Vienlaikus būtiskākie informācijas iztrūkumi nereti ir viegli labojami, tam neprast plašus resursus.

Izteikšanās satura trūkums, sasaucoties ar iepriekš pieminēto atšķirīgo terminu lietojumu, traucē lasītājam pilnīgi izprast deputātu balsošanas motīvus un viedokļus, kas nozīmē, ka pilna priekšstata iegūšanai lasi-

tājam būtu jāskatās sēdes audiovizuālais ieraksts. Tas savukārt ir laikietilpīgāks process un var radīt iedzīvotājam lieku slogu, pat atturēt no informācijas meklēšanas.

Secinājumi

Domes sēdes protokols ir pārskatāms dokuments, ar kura palīdzību ikkatrs iedzīvotājs var ātri un ērti iepazīties ar savas pašvaldības darbu, tomēr tas nav tik visaptverošs kā sēdes audiovizuālais ieraksts. Novērojams, ka pašvaldību protokolu saturs atšķiras. Vienkāršāk izpildāmie Likuma punkti par balsojumu rezultātiem, deputātu dalību un sēžu darbu kārtībām nodrošināti visu 43 Latvijas pašvaldību domju sēžu protokolos, bet Likuma punkti, kuros noteikts iekļaut deputātu izteikšanās satura kopsavilkumu protokolos, virknē pašvaldību tiek pildīti nepilnīgi, apgrūtinot iespēju iedzīvotājam iepazīties ar domes sēdes saturu, jo protokolā pieejamā informācija par balsošanas motīviem ir vispārīga.

Šobrīd veiksmīgākā pieeja, kas iedzīvotājiem ļautu sekot līdzi pašvaldības darbam, ir sēdes protokola izmantošana līdzīgi televīzijas programmai. Tam konspektīvā veidā jāieskicē sēdes darba kārtību un lēmumu pieņemšanas procesu. Kad iedzīvotājs iepazīs ar sēdes protokolu un sameklējis sev interesējošos punktus, ieteicams noskatīties sēdes audiovizuālo ierakstu, kas gandrīz vienmēr pieejams tajā pašā pašvaldības mājaslapas sadaļā, kur protokols. Jāpiezīmē, ka sēžu ierakstus nereti iespējams atrast pat vieglāk nekā protokolu, jo vairākas pašvaldības ierakstus publicē arī "YouTube". Sēdes ieraksta noskatīšanās ļauj noprast deputātu aktivitāti, iepazīties ar deputātu jautājumiem un izteikto viedokli pilnā apmērā, kā arī sekot līdzi tam, kā kopumā domes darbs tiek organizēts.

Vienlaikus jāuzsver, ka Likumā noteikto prasību izpilde ir daļēji katras pašvaldības interpretācija un vienota formāta neesamība var veicināt kādas būtiskas informācijas nenorādīšanu protokolos. Pašvaldībai, domes deputātiem ir jānodrošina iespēja ikvienam iedzīvotājam sekot līdzi viņu saistošu, interesējošu lēmumu pieņemšanas procesam, padarot procesu pēc iespējas vieglāk saprotamu.

Skaidrs, ka atsevišķo sēžu protokoli nesniedz pilnīgu katras pašvaldības protokolu atspoguļojumu – tam būtu nepieciešama lielāka protokolu skaita analīze. Šī izpēte jāuztver kā piemērs, gadījuma analīze, kas atspoguļo plašāko problemātiku, kam jāpievērš uzmanība turpmāk un kas norāda uz nepieciešamajiem uzlabojumiem.

* Sākums 1.lpp.

Māmiņām dāvā muzikālu pīrāgu

“Bella CiAO”. Svētku koncertu atklāja dejotāji.

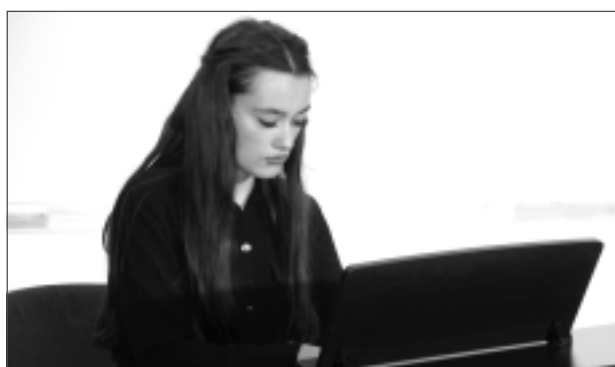
Uz skatuves – arī mammas. Tilžas sieviešu koris “Varavīksne” apliecināja, ka vienmēr ir kopā ar bērniem.

Kāda ir satības recepte? Piecu dēlu vecāki Jānis un Ligita Kudreņicki uzskata, ka daudz bērnu ģimenē ir jautrāk dzīvot. Ligita, spriežot par satības recepti, atgādināja, ka vienam otru ir jāmīl. Jānis piebilda, ka svarīga ir kompromisa māksla: “Ar šķīvjiem nemētājamies.” Ģimenē aug Reinis (šovasar svinēs 13 gadus), Ralfs (11 gadi), Kristaps (8 gadi), Marks (2 gadi), Gustavs (8 mēneši).

Neizpaliks končas. Vecmāmiņa Velta Doļuka atklāja, ka bučas ir saņemtas, tāpēc neizpaliks gājieni uz veikalu, kur iegādāsies kārumus.

Karīna Radjukova. Jaunieta atklāja, ka nākamgad dosies uz Angliju, kur šobrīd dzīvo viņas trīs māsas: “Saikni ar Latviju nezaudēšu!”

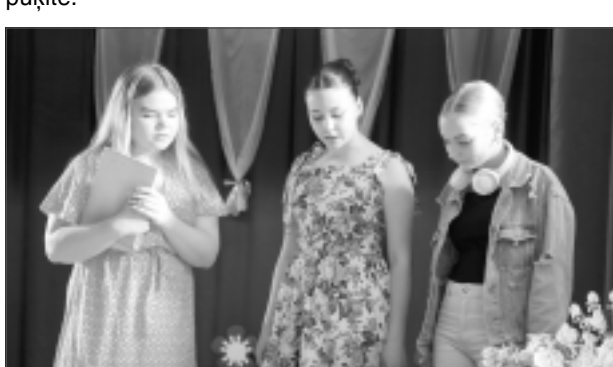
Trīs puķītes. Tilžas bērnudārza audzēknes Marta, Arta un Melānija dziesmā atgādināja: “Mammīte, bitīte, es tava puķīte.”

Karīna Avotiņa. Jaunieta savu mammu Klintu raksturo kā mīlu un jautru, uzsverot: “Viņai padodas visgaršīgākie makaroni.” Jāpiebilst, ka četru bērnu ģimenē Karīna ir vecākā, tāpēc mammai palīdz ikdienas darbos.

Megija Kleine. Desmitgadīgā meitene skatītājus pārsteidza ar dzeju. Viņa vēlas, lai mammai Agnesei klātos vieglāk ar mazo brālīti: “Gribu, lai mammai darbs atvieglojas.” Tāpat Megija atklāja, ka viņai visvairāk garšo biešu zupa.

Pasākuma vadītājas. Jaunietes atgādināja, ka uz pasaules nav tādas vietas, kas būtu drošāka par mammas klēpi.

Līga Pavlova. Līga aug trīs bērnu ģimenē. Jaunieta atklāja, ka ar jaunāko brāli un māsu grūtāk tikt galā bija laikā, kad viņi bija jaunāki.

Zini un izmanto

Soli pa solim: kas jāzina par hipotekārā kredīta pārkreditēšanu

Vēl nesen hipotekārā kredīta ņēmējam pāreja no vienas bankas uz citu izmaksāja vidēji 400-600 eiro. Pēc Konkurences padomes secinātā šīs izmaksas bija būtisks šķērslis, kas traucēja patērētājiem pāriet no viena kredīta devēja pie cita. Tagad situācija ir būtiski mainījusies – patērētājam vairs nav jātērē laiks, lai pārkreditētos no vienas bankas uz citu, jo lielākos ar pārkreditēšanos saistītos darbus savā starpā veic bankas. Turklāt tagad patērētājs visas saistītās darbības – pieteikuma iesniegšanu, jauna līguma noslēgšanu un citas – var veikt attālināti.

Advokātu biroja WALLESS vecākā juriste
SIGITA VĀCE-VECVAGARE

Regulējums attiecināms gan uz banku, gan nebanku kredītētājiem

Lai mazinātu šķēršļus patērētājiem veikt pārkreditēšanu un visiem kredītētājiem tiktu piemērots vienāds tiesiskais regulējums, jaunais regulējums attiecināms gan uz banku, gan nebanku kredītētājiem. Tātad Latvijā hipotekārās kredītēšanas pakalpojumu un līdz ar to arī hipotekārās pārkreditēšanas pakalpojumu sniedzēji ir Latvijā reģistrētas kredītiestādes, citās dalībvalstīs reģistrētu kredītiestāžu filiāles Latvijā, krājaizdevu sabiedrības, kā arī Latvijā licencēti patērētāju kredītēšanas pakalpojumu sniedzēji. Pārkreditēšanās procesā šiem visiem pakalpojumu sniedzējiem ir pienākums sadarboties un nekavēt procesu. Visam pārkreditēšanas procesam ir jānoslēdzas ne ilgāk kā divu mēnešu laikā.

Jaunā pārkreditēšanas kārtība piemērojama arī tiem hipotekārajiem kredītiem, kurus sākotnēji ņēmis viens patērētājs, bet, piemēram, laulības noslēgšanas, partnerattiecību reģistrēšanas vai cita iemesla dēļ pārkreditēšanas pieteikumu *jaunajai bankai* iesniedz jau divi patērētāji. Galvenais, kas jāievēro – vismaz vienam no aizņēmējiem jāpaliek tam pašam, kas bija sākotnējā kredītēšanas līgumā.

“Uzmanība vērsama uz to, ka pārkreditēšanas procesa laikā *jaunā banka* ir tiesīga noslēgt ar patērētāju kredītēšanas līgumu maksimālā saistību atlikuma apjomā. Par šo atlikumu to informē iepriekšējais kredīta devējs (*vecā banka*). Līdz ar to tiesiskais regulējums nepieļauj pārkreditēšanas procesa laikā palielināt aizdevuma summu virs maksimālā saistību atlikuma. Ja patērētājam ir vēlme aizņemt papildu summu, tad kredīta devējam būs pienākums izvērtēt patērētāja spēju atmaksāt kredītu. Šāda pienākuma kredīta devējam nav, ja, veicot hipotekāro pārkreditēšanu, patērētāja ikmēneša maksājums nemainās vai samazinās,” uzsver advokātu biroja vecākā juriste SIGITA VĀCE-VECVAGARE.

Pārkreditēšana – ne tikai vienkāršāka, bet arī lētāka

Atsevišķi likumdevēji ir atrunājis ar pārkreditēšanos saistītās piemērojamās izmaksas, kompensācijas, to apmērus un ieturēšanas tiesiskumu. Kopumā secināms, ka pārkreditēšanas patērētājam tagad būs ne tikai vienkāršāka, bet arī lētāka:

□ *Vecā banka* nav tiesīga par hipotekāro pārkreditēšanu piemērot maksu arī gadījumos, ja tāda ir noteikta hipotekārās kredītēšanas līgumā vai ķīlas līgumā, kā arī nav tiesīga prasīt, lai patērētājs tai kompensē jebkādu izdevumu, kas tai radušies saistībā ar hipotekāro pārkreditēšanu, izņemot gadījumus, kad aizņēmējam ir fiksēta likme un “*vecā banka*” ir tiesīga saņemt godīgu un objektīvi pamatotu kompensāciju par iespējamajām izmaksām, kas tieši saistītas ar kredīta pirmstermiņa atmaksu.

□ Maksa par jaunā hipotekārās kredītēšanas līguma noformēšanu vai kredīta izsniegšanu nevar būt lielāka par vienu procentu no jaunā hipotekārā kredīta summas. Kā arī šāda maksa nedrīkst būt lielāka par maksu, kādu jaunais kredīta devējs (*jaunā banka*) attiecīgajā brīdī piemēro jaunu ar pārkreditēšanu nesaistītu hipotekāro kredītu izsniegšanai. Patērētājam ir tiesības sadalīt šo maksu trijos maksājumos.

□ Ja *vecā banka* saņem nekustamā īpašuma apdrošināšanas atlīdzību pēc tam, kad hipotekārās pārkreditēšanas procesā ir saņēmusi no *jaunās bankas* atlikušo saistību segšanas maksājumu, tai ir pienākums to nodot *jaunajai bankai*. Ja *jaunā banka* saņem nekustamā īpašuma apdrošināšanas atlīdzību, pirms *vecā banka* ir saņēmusi atlikušo saistību segšanas maksājumu, un neizsniedz patērētājam hipotekāro kredītu, *jaunā banka* saņemto apdrošināšanas atlīdzību nodod *vecajai bankai*.

□ Patērētājam vairs nav jāmaksā valsts nodeva par ķīlas tiesību reģistrāciju zemesgrāmatā 0,1% apmērā no darījuma summas, jo ķīlas tiesība tiek pārgrozīta, nepalielinoties darījuma summai.

□ Patērētājam var saglabāties pienākums veikt nekustamā īpašuma vērtēšanu. Lai arī šī prasība pārkreditējoties vairs nav obligāta, *jaunā banka* varēs izlemt, vai šāds vērtējums ir nepieciešams, vai nē. Katrs gadījums tiks vērtēts individuāli.

□ Ja pārkreditēšanas procesā *vecā banka* norēķinu veikšanai ar *jauno banku* pieprasa izmantot darījuma kontu, tai nav tiesību prasīt no patērētāja maksu par darījuma konta izmantošanu.

“Ņemot vērā hipotekārās pārkreditēšanas procesa vienkāršoto kārtību un samazinātās izmaksas, tas nākotnē varētu veicināt gan patērētāju vēlmi saņemt izdevīgākus

kreditēšanās nosacījumus, gan kredītu devēju savstarpējo konkurenci. Vēl jo vairāk tāpēc, ka visu pārkreditēšanas procesu ir iespējams īstenot attālināti. Patērētājs var attālināti izskatīt jaunā kredīta devēja piedāvājumu, noslēgt jauno kredīta un ķīlas līgumu, kā arī attālināti apliecināt parakstu nostiprinājuma lūgumam pie zvērināta notāra,” stāsta S.Vāce-Vecvagare.

Astoņi soļi, kā pārkreditēt hipotekāro kredītu

1. Pieteikuma iesniegšana jaunajai bankai: patērētājs, kuram ir hipotekārais kredīts *vecajā bankā* un kuram ir vēlme pārkreditēties uz *jaunu banku*, iesniedz pieteikumu, paužot gribu pārkreditēties.

2. Pieteikums & piedāvājums: *jaunā banka* izvērtē patērētāja pieteikumu un izsaka patērētājam piedāvājumu.

3. Klienta noturēšanas piedāvājums: *jaunā banka* informē *vecā banku* un pieprasa pārkreditēšanas procesā nepieciešamo informāciju. *Vecā banka* var sagatavot un izteikt klientam *noturēšanas* piedāvājumu. Ja patērētājs pieņem *noturēšanas* piedāvājumu, pārkreditēšanas process beidzas šajā posmā. Neatkarīgi no tā, vai *vecā banka* mēģina savu klientu noturēt, vai nē, *vecajai bankai* ir jāsniedz pieprasītā informācija 10 darbdienu laikā vai jāatsaka sniegt informāciju, norādot, ka patērētājs pieņēmis *noturēšanas* piedāvājumu.

4. Jauns hipotekārā kredīta un ķīlas līgums: kad *jaunajai bankai* ir visa nepieciešamā informācija, tā ar patērētāju noslēdz jaunu hipotekārās kredītēšanas līgumu maksimālā saistību atlikuma apjomā, kā arī vienlaikus noslēdz jaunu ķīlas līgumu un citus nepieciešamos līgumus (piemēram, apdrošināšanas).

5. Vecās bankas pienākums saistībā ar ķīlas tiesības pārgrozīšanu: *jaunā banka* informē *vecā banku* par ķīlas pārgrozīšanas procesa uzsākšanu. *Vecajai bankai* ir pienākums trīs darbdienu laikā sniegt piekrišanu ķīlas tiesības un ar to saistītās aizlieguma zīmes pārgrozīšanai. Šī piekrišana jāsniedz zvērinātam notāram Latvijas Zvērinātu notāru padomes tīmekļa vietnē.

6. Jaunās bankas pienākums saistībā ar ķīlas tiesības pārgrozīšanu: *jaunā banka* arī no savas puses iesniedz zvērinātam notāram paziņojumu par ķīlas tiesības (kas nostiprināta par labu *vecajai bankai*) un ar to saistītās aizlieguma atzīmes pārgrozīšanu. Paziņojumu kopā ar pievienotajiem dokumentiem, tai skaitā neparakstītu nostiprinājuma lūgumu, iesniedz Latvijas Zvērinātu notāru padomes tīmekļa vietnē.

7. Ķīlas devēja (patērētāja) pienākums saistībā ar ķīlas tiesības pārgrozīšanu: patērētājs, kas ir ķīlas devējs, pie zvērināta notāra paraksta un zvērināts notārs apliecina ķīlas devēja nostiprinājuma lūgumu veikt ķīlas tiesības un ar to saistītās aizlieguma zīmes pārgrozīšanu zemesgrāmatā par labu *jaunajai bankai*.

8. Ķīlas tiesības pārgrozīšanas pabeigšana un ieraksts zemesgrāmatā: pēc tam, kad zemesgrāmatā veikta ķīlas tiesības pārgrozīšana par labu *jaunajai bankai*, notiek savstarpējie norēķini starp abiem kredīta devējiem. Ja kādu iemeslu dēļ *jaunā banka* nenorēķinās ar *vecā banku*, pēdējai ir tiesības prasīt zemesgrāmatā ķīlas tiesības atjaunošanu tādā stāvoklī, kā bija iepriekš, bet tam nepieciešama visu pušu rakstveida vienošanās. Ja šādu vienošanos neizdodas panākt, *vecajai bankai* ir tiesības vērsties tiesā vispārējās prasības kārtībā.

Nenokavē un piesakies platību maksājumiem!

Līdz 22.maijam, ar kavējuma samazinājuma sankciju līdz 17.jūnijam, lauksaimnieki var pieteikties platību maksājumu saņemšanai, aizpildot ģeotelpisko iesniegumu LAD Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā. Arī šogad LAD iesniegumus no mazajām saimniecībām pieņems pa tālruni mutvārdos.

2024.gadā prasības platību un dzīvnieku maksājumu saņemšanai nav būtiski mainījušās, arī atbalsta pasākumu skaits un veidi ir tādi, kādi tie bija iepriekšējā sezonā.

LAD aicina visus lauksaimniekus vērtēt, kādiem atbalsta veidiem pieteikties, un rūpīgi pārbaudīt, vai ģeotelpiskajā

iesniegumā ir pieteikti visi atbalsta veidi. Sezonas laikā rūpīgi jāseko līdzi iesniedzamo dokumentu termiņiem, kā arī jāsniedz atbildes uz Lauku atbalsta dienesta informācijas pieprasījumiem.

Ar atbalsta veidiem un nosacījumiem to saņemšanai var iepazīties LAD tīmekļvietnes izvēlnē “Platību maksājumi”, kā arī LAD ir sagatavojis 2024.gada platību un dzīvnieku maksājumu rokasgrāmatu “Rokasgrāmatas un veidlapas”. Informatīvajā materiālā ir apkopota svarīgākā informācija par pieteikšanos platību un dzīvnieku maksājumiem: detalizēti aprakstīti atbalsta saņemšanas nosacījumi un piemēri to labākai izpratnei, skaidrojumi par jauno nosacījumu sistēmu,

kā arī pieejama cita noderīga informācija.

Ja ir jautājumi un nepieciešama plašāka informācija par pieteikšanos platību maksājumiem, aicinām zvanīt uz klientu apkalpošanas tālruni +371 67095000 (darba dienās no plkst. 8.00 līdz 20.00) vai apmeklēt Klientu apkalpošanas centrus klātienē. Klientiem ir iespējams pieteikt savu vizīti kādā no Klientu apkalpošanas centriem konkrētā laikā, izmantojot tiešsaistes pieraksta iespējas. Ja kādā dienā vairs nav iespējams veikt pierakstu, aicinām apmeklēt konkrēto apkalpošanas centru arī bez pieraksta, jo LAD klientus apkalpo arī rindas kārtībā.

Iespēja

Mums ir, ar ko lepoties! Piesaki "Latvijas Lepnums 2024" kandidātus!

Pastāsti par savu

Latvijas Lepnumu visiem!

Ikviena valsts iedzīvotājs tiek aicināts dalīties ar līdzcilvēku labo darbu stāstiem, lai tie uzmirdzētu svinīgajā "Latvijas Lepnums" godināšanas ceremonijā, kas ik gadu norisinās Latvijas Republikas proklamēšanas dienā – 18.novembrī. Kandidātus apbalvojumam var pieteikt līdz pat 14.jūlijam.

"Latvijas Lepnums" ir mediju grupas "TV3 Group Latvija" projekts, kas jau 21. reizi svinīgā godināšanas ceremonijā apbalvos līdzcilvēkus, kuri ar savu darbu padara Latviju labāku, veicinot pozitīvas pārmaiņas, vairojot iekļautību, iekļaušanu, uzlabojot cilvēku savstarpējās attiecības un sabiedrības domu. Gadu no gada tiek apbalvotas mīlošas ģimenes, drosmīgi glābēji, patriotiski skolotāji, mērķtiecīgi jaunieši un citi cilvēki, kas spējuši iedvesmot un kļūt par lielisku piemēru apkārtnē.

"Gadu no gada esam liecinieki tam, ar cik daudziem iedvesmojošiem stāstiem mēs sastopamies šķietami vienkāršās ikdienas epizodēs. Cilvēki, kuri gatavi palīdzēt, sniegt padomu vai vienkārši ar tīru sirdsapziņu darīt darbu, ir Latvijas patiesā vērtība. Latvijas Brīvības svētkos aicinām ikvienu Latvijas iedzīvotāju aizdomāties par līdzcilvēkiem, kas ir pelnījuši atzinību – "Latvijas Lepnums" gaida viņu pieteikumus," pieteikties aicina TV3 Group Latvija vadītājs Mindaugas Rakauskas.

"Latvijas Lepnuma" balvas ik gadu tiek piešķirtas ļoti dažādās nominācijās, uzsverot labo darbu daudzveidību. Pagājušajā gadā laureāti tika godināti kategorijās "Viens par visiem, visi par vienu", "Glābēji", "Cīnītāja", "Jaunietis", "Sirds darbs", "Vairāk nekā prasa pienākums", "Iedvesmotājs", "Skolotājs", "Novadnieks" un "Cilvēks cilvēkam".

Visu iepriekšējo gadu "Latvijas Lepnums" balvas ieguvējus var iepazīt <https://www.tv3.lv/latvijas-lepnoms/arhivs/>

Dalies ar savu cilvēcisības stāstu <https://www.tv3.lv/latvijas-lepnoms/pieteikšanas/>

Pērk

IEPĒRK MAJLOPUS
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galasparstrade.lv

Z.s "Strautiņi"
iepērk **mājlopus.**
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tālr. 29411033.

PĒRK meža īpašumus, cirsmas, lauksaimniecības zemes. Tūlītēja un godīga samaksa par mežu. Ātra un precīza novērtēšana. Vienkāršs pārdošanas process. Cilvēcīga sadarbība. **PĀRDOD** mežu profesionāļiem, liec mežu savā lietā. Tālr. 29289878.

Pērk meža īpašumus, arī jaunaudzē, izcirtumus un cirsmas. Tālr. 28282021.

Pērk mežu, lauksaimniecības zemi. Tālr. 29386009.

Dažādi

SIA "Mi Ko Wood" piedāvā: kokmateriālus celtniecībai un remontam. Dēji, brusas, jumta latas, listes.

Labākā klientu apkalpošana!

Žiguri, Parka iela 1.
mob. 28607733 – Artis
info@mikowood.com

Interesē siens pakaišiem. Tālr. 26431999.

Līdzjūtības

Lai tēva mīlestība paliek dziļi sirdī
Par avotu, kur mūžam spēku smelt.
(Z.Vijupe)

Izsakām dziļu līdzjūtību mājas kaimiņam **Andrejam Andrejevam un tuviniekiem, tēti ANDREJU ANDREJEVU** mūžības ceļā pavadot. Turgus ielas 1a mājas iedzīvotāji

Tu aizej prom pa ābeļziedu ceļu,
Uz mūžību! Šalc egle, priede, bērzs,
Un kādas mīļas, tuvas mājas durvis
Nekad vairs tavas rokas neatvērs.
(N.Dzirkale)

Skumjajā atvadu brīdī izsakām līdzjūtību tuviniekiem, Zemes mātes klēpi guldot **ANDREJU ANDREJEVU.** 1. ieejas kaimiņi Bērzpils ielā 50

Es visu atstāju jums –
Savas skumjas un prieku, kas bijis,
Savu darbu un domas,
Kas kopā šai dzīvē ar jums
Kā raibs dzīpars vijies.
(V.Kokle-Livīņa)

Patiesi līdzjūtības vārdi **dēliem,** pavadot bijušo kolēģi **PĒTERI ČAKĀNU** mūžības ceļā. Balvu VUGD darbabiedri

Balts eņģelis atrāca dienu
Un aiznesa tevi sev līdz.
Tai baltajā, baltajā naktī,
Kur nesāp, kur nesalst, kur silts.
(A.Mūrniece)

Patiesa līdzjūtība **sievai, dēliem, mazbērniem, vedeklām,** pavadot **PĒTERI ČAKĀNU** mūžībā. Veras Ivanovas un Jekaterīnas Mezales ģimenes

Mēs klusējot paliekam šai krastā,
Vēji šalko un mierina mūs,
Bet tava vieta, kas bija šai dzīvē,
Ir, bija un vienmēr tava tik būs.
(N.Dzirkale)

Mūsu patiesa līdzjūtība **Jāņa Čakāna ģimenei un pārējiem tuviniekiem,** pavadot **TĒVU** mūžības ceļā. 34. un 36. dzīvokļa kaimiņi

Mūžs bij' skaists, jo man bijī
uz šīs baltās pasaules.
(M.Bārbele)

Skumju brīdī izsaku patiesu līdzjūtību **Teiv, Marutiņ, un dēliņam, VĪRU un TĒTI** kapu kalniņā pavadot. Anastasija Baltinavā

Nu tikai patiesība viena
Vairs dzīvot turpinās ar mums,
Ka māmuļa bij' saules diena
Un mīlestības starojums.
(K.Apškrūma)

Vispatiesākā līdzjūtība **dēliem Artūram ar ģimeni, Viesturam, Kristapam, māsu Marikas un Larisas ģimenēm,** mīļo **INESI ZELČU** pārāgri zaudējot. Krustmeitiņa Elza un Pērkonu ģimene Rugājos

Tikai to mazumu vēlos,
Tev mīļi pieglausties,
No acīm asaru noraust,
Un klusi pateikt – paldies!
Viestur, mūsu vispatiesākā līdzjūtība, **MĀMIŅU** mūžībā pavadot. Tavi klasesbiedri un audzinātājas Anastasija, Marina

Asaras kā vēlas lāses
Dvēselē list un list.
Mātes Mīlestība glāsta
Vakar, šodien, rīt...
Tā paliek mūsos –
Tai nāve netiek klāt. (G.Ulmane)
Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Kristapam, MĀMIŅU** zaudējot... 6.b klasesbiedri, skolotāja un vecāki

Laiks apstājas ar skarbu piesitienu –
Nav rītdienas, ir tikai vēju balss,
Un kādai mīļai, labai sirdij
Nekad vairs nesāpēs, ne arī sals.
(N.Dzirkale)

Dalām bēdu smagumu ar **Jura Pimanova ģimeni,** māsu **MARIJU POPOVU** mūžībā pavadot. Rudīte, Līva, Gata Bukša un Māras Kairišas ģimenes

Pārdod

Pārdod zemi Verpuļevā, 6. celiņā, EUR 3000. Tālr. 20284900.

Skaldīta malka ar piegādi, 4,5 m³- EUR 250. Tālr. 29418841.

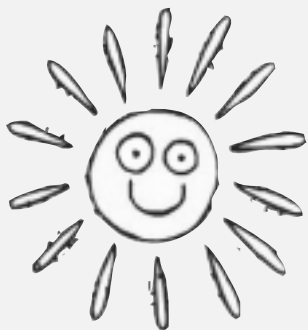
Pārdod pussausu malku ar piegādi vai maina pret veciem motocikliem, to detaļām. Tālr. 26425960.

Pārdod kūstmēslus un auglīgu zemi. Tālr. 26431999.

Skaldīta malka. Cena 40 EUR/berkubā. Piegādes apjoms līdz 7 berkubiem. Ir sausā. Tālr. 25543700.

Pārdod skaldītu malku. Tālr. 26550272.

Pārlicinies, vai abonēji

Vaduguni

turpmākajiem mēnešiem!

Radās neskaidrības, zvani – tālr. 26161959.

Vaduguns
INDEKSS 3004
IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUGUNS"
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒĶINU KONTS
A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X
Publicitāte materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli. Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem atbild to autors.

REKLĀMA, SLUDINĀJUMI
D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS E.GABRANOVŠ - T. 29360850
ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA - T. 26707934;
IZINKOVSKA - T. 28319682; A.SOCKA - T. 29378903;
M.SPRUDŽĀNE - T. 27832538; I.TUŠINSKA - T. 27145837;
A.LOČMELIS - T. 26665086. KOREKTORE – S.GUGĀNE
GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA - T. 25908200
ŠOFERIS A.KIRSANOVŠ - T. 27870730
Tālrūnis-autoatbildētājs - 64520961

e-pasts: vaduguns@apollo.lv
mājaslapa: vaduguns.lv
Datorsalikums-
SIA "Balvu Vaduguns",
R.KACĒNS
Iespīests SIA
"Poligrāfijas grupa Mūkusalā", Rīgā,
Mūkusalas 15A
Tirāža – 2105